

Proletari din toate țările, uniți-vă!

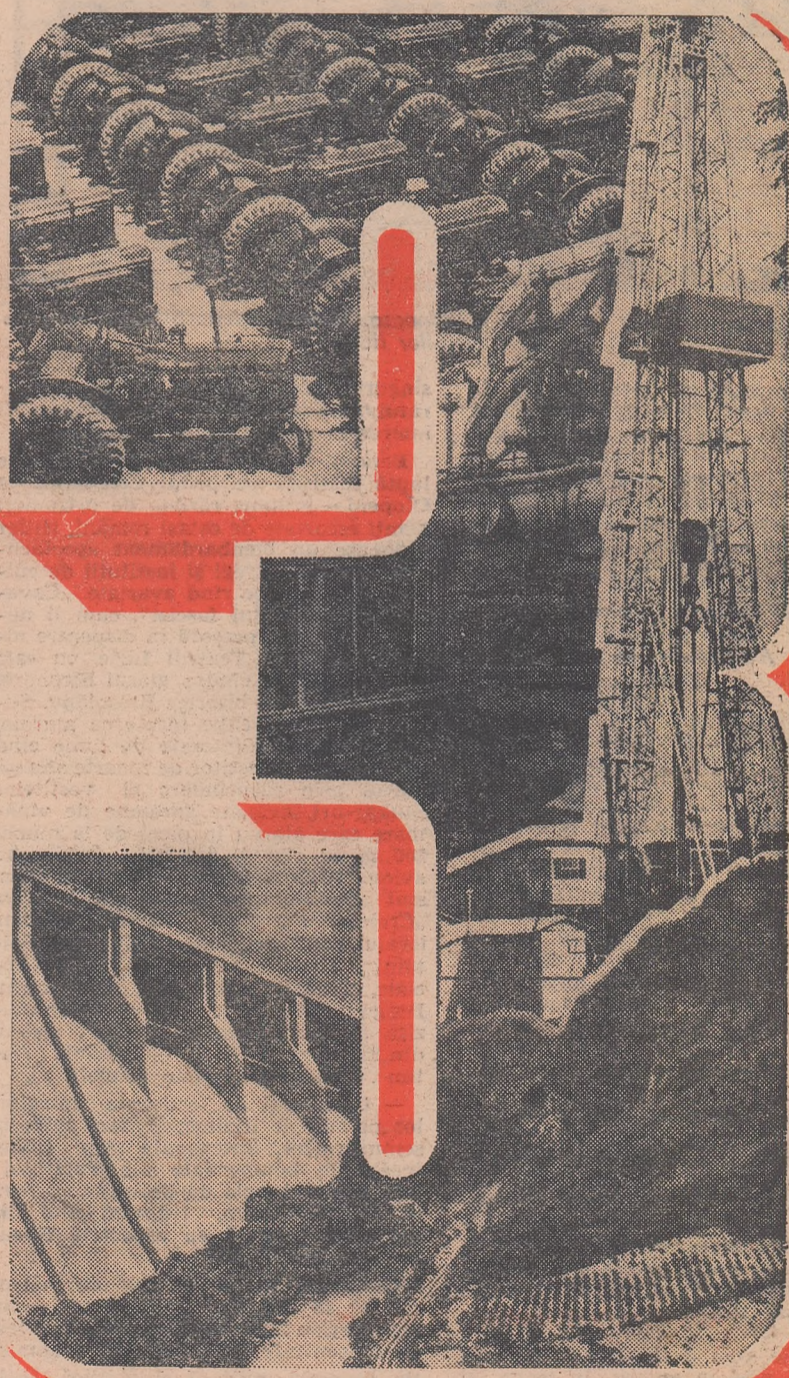
Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

ANUL XXIII | 18 AUGUST 1967

33 (1170) | 12 PAGINI, 1 LEU

TRĂIASCĂ
a XXIII-a aniversare
a eliberării patriei
de sub jugul fascist!

AUGUST

Secvențe din zilele fierbinți ale lui august 1944

MEMORIA PELICULEI

O cameră întunecată, o masă de montaj transformată ad-hoc în instrument modern de cercetare istorică, o bandă de celuloid care șerpuește cu o viteză de 24 imagini pe secundă de-a lungul unor obstacole dispuse în zig-zag pe orizontala acestei impresionante aparaturi tehnice. Ne aflăm într-o cabină de montaj, la Arhiva Națională de Filme. Acționez o manetă, la dreapta sau la stânga, făcând să treacă pe micul ecran (sau dimpotrivă, reluând la „citire”) is-

ntelesesem — la sediul nostru din str. Wilson. Am început să ne facem planuri de lucru. Nu era timp de pierdut. Căutam o legătură care să ne introducă pe firul evenimentelor. Aflăm că guvernul se adăpostise în subsolurile Băncii Naționale. Ne repezim într-acolo. Ne întâmpină un civil. Cerem informații și chiar ordine de serviciu pentru a putea filma nestingheriți pe străzile Capitalei. N-avem timp de asta — ni se răspunde. Trebuie să ne descurcăm

mele zvircoliri ale hidrei fasciste sînt tot mai prompt sancționate de intervenția forțelor patriotice. „Fiecare român e un soldat al României libere” — glăsuia Apelul Comandamentului formațiilor patriotice.

Viața Capitalei își reia treptat cursul. Apare, legal, ziarul „România liberă”. În gazete se anunță că România va lua parte la Conferința Păcii. Evenimentele zilei: prinderea generalului Gerstenberg care, la puțin timp după ce dăduse asigurări cu privire la retragerea în ordine a trupelor germane, a ordonat bombardamentul sălbatic asupra Capitalei; capturarea a 25 000 de prizonieri nemți în operațiile de curățire a teritoriului; entuziasta manifestație făcută de populația Capitalei diviziilor de români foști prizonieri la Stalingrad și cotul Donului, care trec prin București luînd drumul frontului ca voluntari. Printre ruine și dărîmături, orașul se trezea la viață. În fața Palatului se organizau manifestații spontane de simpatie în favoarea guvernului nou constituit. Se scandau lozinci de pace și libertate. Obosiți de hărțuiala războiului, cetățenii Capitalei aspirau la liniște și bună dispoziție. În centru, pe „bulevard”, printre dărîmături, la Capitol sau la Trianon, afișe cu titluri îmbietoare invitau la două ore plăcute în compania lui Paul Hörbiger și Hans Moser în **Cuartetul vienez** sau la vărsarea unei lacrimi pentru suferințele Alidei Valli în **Te voi iubi mereu**. Cei care voiau să ia lecții de îmbărbătare și eroism umpleau pînă la refuz sălile în care rula epopeea Stalingradului sau filmul aviatic american **Aripi frunte**. Pe de altă parte, spectatorul acelor zile nu se mulțumea doar cu atracția unui titlu de film ca **O fată îndrăcită** sau **Trei ștrengari și o ștren-**

rența cu reviste și comedii muzicale. Bînic apărea la Colorado în **O călătorie în rai**, la Barașeum se dădeau ultimele spectacole cu **Allo, Barașeum**.

Strada avea un aspect pestriț. Agitația, neliniștea, aspirația surdă către un alt tipar de viață se transmiteau în mișcarea febrilă ce domnea pe străzile Bucureștiului. Forfotă, îmbulzeală, oameni care strigă, aleargă, își fac loc cu coatele. Pe la colțuri de stradă, se formează grupuri de cetățeni în jurul ostașilor noștri sau al celor din trupele aliate.

Grupuri de tineri din „Apărarea Patriotică” mărșăluiesc cu entuziasm în timp ce negustorii pun geamuri, repară, vopsesc. Larva vinzătorilor de ziare care vînd ultima ediție specială acoperă strigătele comercianților de fructe.

Operatorii noștri filmează, filmează cu pasiune: la Ministerul Afacerilor Externe recepție în cinstea Comisiei aliate de control; la biserica elenă — omagiu Greciei eroice: colonia sărbătorească eliberarea Greciei; un campionat de iole pe lacul Herăstrău; la cirul „Paladium” spectacol de teatru și circ organizat de sindicatul artiștilor dramatici în folosul camarazilor nevoiași — printre spectatori distingem figura lui Tănase; un grup de dansatori în costume naționale dîndu-și concursul la un spectacol organizat cu prilejul inaugurării unei activități de asistență socială; patriarhul Nicodim, în fruntea procesiunii moaștelor sfintei Paraschiva în trecere prin București spre Iași; la Aro — un concert extraordinar cu concursul Filarmonicii, dirijată de George Enescu.

Intellectualii atașați intereselor naționale ale poporului își spuneau cu hotărîre cuvîntul. Miron Radu Paraschivescu căuta semnificația momentu-

Escadronul se întoarce din luptele de la Băneasa. O bucureșteancă recunoscătoare oferă ostașilor flori.

torie furtunoasă a primelor zile de după actul istoric de la 23 August 1944. Lîngă mine — operatorii Ion Cosma și Ovidiu Gologan, autorii imaginilor, care au umbat în acele zile cu aparatul de filmat la subsuoară, înregistrînd pe peliculă istoria vie a eliberării României de sub jugul fascist.

Micul ecran prinde viața:

Oficiul Național Cinematografic
Ediție specială
Actualitatea nr. 1
1944

— Tîn bine minte. Era 3 aprilie și mă întorceam de pe front — se aude în întineric vocea lui Ovidiu Gologan. Sosit în București eram puțin dezorientat. Mi se părea că aici traiul este mai nesigur chiar decît pe front. A doua zi, bombardament. Alerg să filmez — împreună cu colegii de la O.N.C. — oriunde făcuseră ravagii bombardamentele. Cartiere întregi avariate, clădiri fumegînde, îmi trec prin minte diferite imagini, imagini răzlețe... nu știu dacă le-am filmat pe toate, sau dacă unele dintre ele au rămas numai întipărite pe retina memoriei mele.

— Apoi a trebuit să ne evacuăm — reia firul relatării Ion Cosma. Cei care rămăseseră la O.N.C., ne dispersăm în 3 eșaloane: unii pleacă la Șercaia (Păgăraș), alții la Vinga (între Timișoara și Arad), iar noi la Tîncăbești. Aici se „edita” jurnalul de actualități. Împreună cu Gologan și Gociu ieșeam cu aparatele pe stradă imediat ce eram averțizati de Apărarea antiaeriană că în curînd se va da prealarma. Am putut astfel să filmăm în repetate rînduri forfota multîmii cuprinsă de panica alarmei.

Lucrurile s-au desfășurat în această atmosferă pînă în august. În seara lui 23 se aflau cu toții la școala din Tîncăbești. La o oră tîrzie din noapte, posturile de radio transmit comunicatul... „Un nou guvern de uniune națională a fost însărcinat să aducă la îndeplinire voința hotărîită a țării de a încheia pace cu Națiunile Unite. România a acceptat armistițiul oferit de Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite... Poporul nostru înțelege să fie singur stăpîn pe soarta sa...” Cuprinși de febra evenimentelor, cîțiva din cinematografiștii aflați la Tîncăbești iau direcții diferite. Printre cei care se hotărîsc să plece la București pentru a se afla în miezul evenimentelor sînt și cei doi operatori.

— A doua zi de dimineață, am plecat spre București împreună cu Gologan, dar pe drumuri diferite. Șoselele erau înșesate de trupe germane în retragere. Trebuia deci să ne strecurăm printre ele cu prudență. Eu am luat drumul ocolit, pe la Otopeni, împreună cu șoferul O.N.C.-ului, Tudorică Marinescu, iar Gologan, pe o motocicletă,

singuri. Luăm inițiativa să fim cu aparatul oriunde putem filma vreun subiect interesant pentru jurnalul nostru.

Ecranul depune mărturie: mașini de luptă distruse pe podul Constanța, la Otopeni — grupuri răzlețe de prizonieri nemți escortate de ostași români. Hitler ordonase un bombardament spectaculos. Cartiere întregi și instituții de cultură sînt rînd pe rînd avariate. „Cavalerii apocalipsului fascist”, cum îi numea un ziarist, presară în disperare ultimele bombe: Teatrul Liric, cu sala unde a răsunit cîndva glasul Eleonorei Duse, alături — biserica Brezoianu. Sunase de cîteva clipe încetarea alarmei și străzile erau înșesate de lume cînd un zgomet prevestitor de moarte anunță atacul prin surprindere al vestitelor Stukas-uri, avioane germane de vîntoare care atacau în picaj de la numai 200 m cu cîte 4—5 bombe de fiecare avion. Palatul Regal e lovit în plin, sînt avariate casa Bucholz și biserica „Crețulescu”. Apoi Ateneul Român, localul Fundației, Teatrul Național, Spitalul „Colțea” și cel al Asigurărilor Sociale, Teatrul „Comedia”, restaurantul Dragomir Niculescu, magazinul de muzică „Orfeu”, agenția „Rador”, teatrul din Sărindar, cartierul de locuințe „Antim”, Cișmigiul, Șoseaua Kiseleff.

— Conștienți de valoarea imaginilor pe care le filmam, căutam subiecte semnificative, interesante. Am filmat încăperile bombardate ale Palatului: sala tronului, sala de proiecție, camera de lucru. Filmam, trăgeam sute de metri de peliculă cu aspectele Bucureștiului bombardat.

Guvernul adoptă o serie de măsuri menite să înlătore urmările regimului antonescian: se desființează lagărele de concentrare, se decretează o amnistie generală militară și politică. Ulți-

Primul film sovietic care a rulat după 23 August 1944

găriță. El prefera să vadă un film ca **Emigranta** nu numai pentru a o vedea jucînd pe Edvige Feuillère, ci și pentru că cinematograful Elisée, unde rula filmul, avea „cel mai bun adăpost din București”. Oamenii simțeau nevoia unei relaxări, dar trebuiau să fie totuși prevăzători.

Scenele de teatru întrețineau concu-

lui în legătura cu o tradiție de luptă și năzuința neîntreruptă a neamului spre dreptate și progres. În grădina localului „Fierea” din șoseaua Pantelimon, la adunarea Uniunii Patriotice a sectorului II Negru, scriitorul N. D. Cocea vorbește în cuvinte pline de căldură și avînt despre libertatea muncitorilor. Nu lipseau vizionarii. George Călinescu, într-un moment cînd orașul trăia euforia eliberării, dar și amenințarea bombardamentelor naziste, își închipuia cum ar trebui să arate Bucureștiul prin prisma exigențelor unui cetățean civilizată: „Aș ridica o gară imensă din blocuri de piatră, cu săli și coridoare ornate cu basoreliefuluri, cu pilaștri de marmură colorată, cu o fațadă în stil clasic gigant, în față cu o piață nemăsurată într-un careu de construcții susținute la bază de un portic... Aș ridica în două puncte ale orașului două mari foruri, unul patrulater să zicem și altul rotund, forul Traian și forul Decebal, cu statuile respectivilor numeni anecdotici în mijloc, posibil cu copia Columnei lui Traian. Laturile forurilor, de mai multe caturi, ar forma un peristil”.

Ecranul se întunecă. Imaginile se întorc pe peliculă.

Cornel Cristian

Imaginile sînt reproduse după materialul filmat de Ion Cosma și Ovidiu

DE ZIUA MARIII SĂRBĂTORI

Cu inimile pline de cea mai legitimă și mai însuflețită bucurie aniversăm pentru a 23-a oară neuitata zi a eliberării țării din cătușele tiraniei fasciste. Intinderile patriei îmbracă iar haina solemnă a marilor sărbători naționale. Liber și independent, făuritor al propriei sale istorii, întreg poporul își îndreaptă gândurile pline de recunoștință, dragoste și nețărmurit devotament către Partidul Comunist Român, organizatorul și conducătorul insurecției naționale antifasciste din august 1944, făclierul marilor noastre biruinți pe calea fericirii, progresului și prosperității.

Cu fiecare an care trece realizăm, înțelegem parcă mai deplin ce cotitură de excepțională însemnată au marcat în viața poporului nostru evenimentele de acum 23 de ani care au trezit și ridicat cele mai largi mase la creație istorică conștientă. Pe drumul revoluției populare, oamenii muncii, însuflețiți de chemarea irezistibilă a partidului, au smuls poziție după poziție din miinile reacțiunii, ale exploatare-tilor, au cucerit ferm întreaga putere politică și au făurit o nouă orinduire socială. Creșterea impetuoasă a forțelor de producție, transformarea din temelii a relațiilor sociale, prefacerile petrecute în sfera ideologiei și culturii au schimbat apoi fundamental condițiile de viață ale poporului. Astăzi,

patria noastră, Republica Socialistă România, este o țară liberă și înfloritoare, antrenată într-un grandios proces de făurire a unei economii moderne și a unei vieți îmbelugate pentru toți fiii ei, pildă a unei societăți în care domnește cea mai rodnică colaborare între clasa muncitoare, clasa conducătoare, țărânie, aliatul ei de nădejde, și intelectualitate, a unei societăți a frăției de nezdruccinat între oamenii muncii români și cei ai naționalităților conlocuitoare.

Aceste izbinzi dobândite în toate compartimentele de activitate umană confirmă cu o neasemuită vigoare justetea politicii Partidului Comunist Român care aplică în mod creator principiile marxism-leninismului la condițiile concrete ale țării noastre, justetea liniei sale generale de construire a socialismului. Orinduirea socialistă își dovedește cu strălucire trănicia și vitalitatea; națiunea noastră socialistă se dezvoltă impetuos cu întregul ei potențial material și uman.

Congresul al IX-lea al partidului, trăsind un vast program menit să asigure un progres multilateral al întregii societăți românești, a indicat calea ridicării țării noastre pe o nouă treaptă de dezvoltare, calitativ superioară. Succesele obținute de poporul nostru în înlăturarea cincinalului sint o mărturie e-

locventă a realismului acestuia, a faptului că există întrunite toate condițiile pentru ca obiectivele sale să fie nu numai îndeplinite, ci și întrecute. Întreaga țară a salutat, cu satisfacție împărtășită de fiecare dintre noi, cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., care, de pe plaiurile glorioase ale Mărășeștilor, a vestit zilele trecute: „Se realizează cu succes prevederile privind dezvoltarea continuă a industriei naționale la nivelul tehnicii și eficienței economice mondiale, modernizarea și intensificarea producției agricole, perfecționarea planificării și organizării muncii în toate compartimentele de activitate ale societății, înflorirea științei, artei, culturii, ridicarea neîncetată a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor”.

Conștient că tot ceea ce se înlătură îi aparține și se răsfinge nemijlocit asupra vieții sale de astăzi și a generațiilor de miine, poporul nostru pășește în al 24-lea an de viață liberă mai unit ca oricând în jurul partidului și guvernului, cu neștrămutată încredere în forțele sale, în viitorul său, cu hotărârea de a munci neobosit pentru ridicarea și înflorirea scumpei noastre patrii — Republica Socialistă România.

Noua față a țării

Bună dimineața, Orșovă tânără!

Ferestre în pământ spre negura preistoriei, săpăturile arheologilor ne arată locurile acestea de la confluența râului Cerna cu Dunărea ca fiind locuite cu continuitate încă din neolitic. Așezare mare și însemnată, pomenită în scrierile antichității sub numele de Dierna la unii, de Teserna sau Dezerna la alții după cucerirea Daciei a fost transformată într-o cetate întărită, cu un rol de prim rang în sistemul roman de fortificații din Banat și Oltenia. Timp de 170 de ani cit a stat sub stăpânirea romană, Dierna a cunoscut o înflorire neîntreruptă, dezvoltându-și o industrie proprie de olărit, de confecționare a cărămizilor și prelucrare a marmurii și devenind totodată un mare centru de schimb și tranzit de mărfuri între Dacia și provinciile romane din sudul Dunării. I s-a dat rangul de *municipium*, ceea ce dovedește că atinsese un stadiu înalt de evoluție, care îi permitea să se bucure de o anumită autonomie în treburile interne. Iar când romanii s-au retras definitiv de aici, Dierna a fost ultimul punct de pe teritoriul Daciei pe care l-au părăsit. A cunoscut apoi alți și alți cuceritori, fiind folosită în cursul secolelor ca punct strategic important în controlul navigației pe Dunăre. Între altele, în secolul XIII cetatea a fost pentru scurt timp sediul cavalerilor iohaniți, după retragerea acestora din Ierusalim. Distrusă parțial sau total de mai multe ori și tot de atâtea ori refăcută, abandonată de către populație din pricina războaielor și epidemiilor și iarăși repopulată, către sfârșitul secolului XVIII Orșova (noua denumire a Diernei), potrivit mărturiilor unor călători străini, arăta sărăcăcioasă și ruinată, o simplă adunătură de căsuțe scunde din mijlocul cărora se înălța biserica. De remarcat totuși că în oraș, încă din 1760, funcționa o școală pentru populația românească, iar în 1836 au fost înființate încă două școli, una germană și alta grecească. Și încă un fapt nu mai puțin pilduitor: după revoluția din 1848, Orșova a adăpostit deopotrivă pe revoluționarii români Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, frații Goleșcu și alții, precum și pe revoluționarii maghiari în frunte cu Kossuth, care, de altfel, înainte de a se refugia peste Dunăre au îngropat aici, într-un zăvoi, vechea coroană regală a Ungariei.

Dar — se va întreba poate cititorul — de ce e nevoie de atâtea referiri la trecut? Autorul acestor rânduri se simte dator să precizeze că, prin notațiile de mai sus, spicuite dintr-o lungă și complexă istorie a orașului, n-a intenționat decât să sugereze una din preocupările foarte actuale ale orșovenilor. Pentru că acum Orșova își trăiește cel mai tulburător eveniment din existența ei: își părăsește vatra milenară și se strămută. Iar dacă orice om plecând dintr-un loc în altul își ia cu el nu numai avutul, dar și amintirile, e firesc ca și orașul să-și inventarieze istoria.

Proptită în barajul marii hidrocentrale de la Porțile de Fier pe care o realizează în colaborare cele două țări riverane — România și Iugoslavia — Dunărea își va sălta umerii peste vechile maluri inundând întreaga clisură pe o mare întindere. Ca atare și aici, la

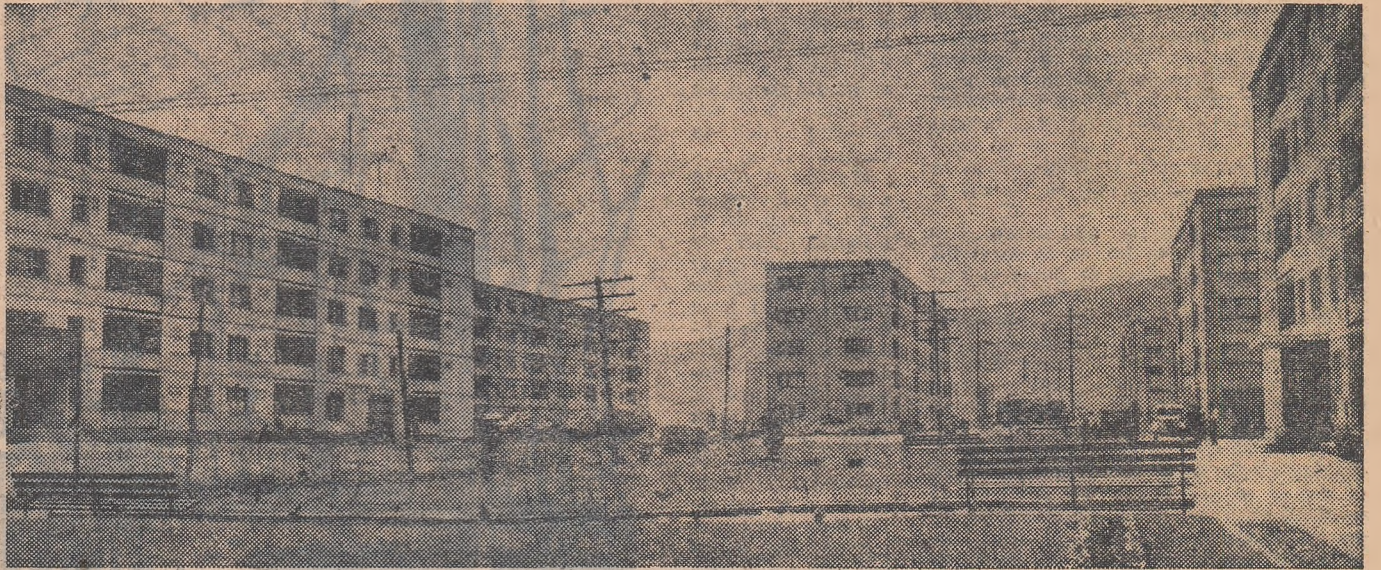
Orșova, se va întinde împărăția tăcută a apelor, vor pui crapul și somnul cega și păstruga.

Dar ce înseamnă strămutare în cazul unui oraș? Vechile sale clădiri și edificii nu pot fi cărate așa cum sint, în sus, pe dealurile păduroase din împrejurimi. Vor fi deci demolate și, recuperându-se tot ce e recuperabil, se va

anul trecut, când s-au făcut primele evacuări pe traseul șantierului de construcție a căii ferate și șoselei, rezultă deci că procesul de dispariție și renaștere a Orșovei se va întinde pe durata a vreo cinci ani.

Nu de mult, orașul și-a strămutat în noul amplasament strămoșii din vechile cimitire, ceremonia deshumării făcân-

facă altele peste câțiva timp, când va fi gata adevăratul proiect pentru amenajarea ansamblului de spații verzi, important e că nimeni nu se plînge că va munci de două ori. E un simplu amănunt care spune, însă, și el ceva: strămutându-se, oamenii își aduc cu ei pasiunea pentru frumos, ca o componentă a bucuriei de viață.

Vedere din noua Orșovă

clădi după plan și proiect un oraș nou, modern. Cu soarta deopotrivă ancorată în apele bătrînului și impetuosului fluviu, cele două Orșove coexistă ca două nave — una cu încărcătura ei de trecut, cealaltă de abia profilându-se pe traseele viitorului. În viziunea proiectanților și constructorilor exprimată pe hîrtia de calc, contururile vechiului oraș apar difuze, estompeate, dominate net prin suprapunere de armonioasă geometrie a noului ansamblu urbanistic ale cărui prime dreptunghiuri și pătrățele au și căpătat realitate, la scara naturală, pe liniile de nivel prevăzute.

Operație vastă și complicată, strămutarea orașului și altor citorva localități rurale ce intră în zona inundabilă a fost dată în grija unui comandament alcătuit din reprezentanți ai organelor locale de stat, ai proiectanților, constructorilor, arheologilor etc., care coordonează și sincronizează acțiunile în strictă concordanță cu evoluția lucrărilor de pe marele șantier al hidrocentralei. Prin închiderea în două etape a barajului de la Porțile de Fier, lacul de acumulare se va forma și el tot în două etape, inundînd întii partea cea mai joasă din clisura Dunării, apoi ridicînd cota nivelului apelor pînă la 71 m înălțime față de suprafața Mării Adriatice. S-au stabilit în consecință și două etape de strămutare: prima afectînd o parte din Orșova și din satele Eșelnița, Ogradena și Tufări, va fi gata în trimestrul I al anului 1969, a doua urmînd să se încheie în 1971, o dată cu punerea în funcție a hidrocentralei. Luînd ca punct de pornire

du-se după datina și riturile fiecărui cult: ortodox sau catolic, baptist, mozaic sau musulman. Apoi lumea s-a înțors la ocupațiile sale diurne. Bătrînă dar nu agonizantă, Orșova își continuă deci viața normal. Cu aceeași punctualitate și bună dispoziție orșovenii se duo și se întorc de la munca lor în unitățile întreprinderii miniere, în port și pe navele călătoare, iar nevestele lor își fac și ele cu neschimbată conștiințozitate schimburile de lucru la țesătoria „Cazanele”. Cu aceeași meticulozitate își zugrăvesc interioarele și fațadele caselor, întrețin curățenia străzilor, îngrijesc fișile verzi de gazon și tufe de trandafiri. De necrezut și totuși cit se poate de adevărat, crepusculara Orșovă candidează la un loc fruntaș în întrecerea pentru cele mai bine gospodărite orașe ale țării.

În același timp, noua Orșovă învață să trăiască în condiții de confort și comoditate pe care nu le-a avut înainte de apariția șelurilor siluete ale blocurilor pastelate de pe poienele înalte, dincolo de cota maximă a apelor viitorului lac de acumulare. Au și fost date în folosință 340 de apartamente, iar pînă la sfîrșitul anului alte sute de familii se vor muta în noile locuințe de cite 2, 3 sau 4 camere aflate acum în construcție. Și dacă vicepreședintele sfatului popular orșovenesc, în ciuda nenumăratelor sale treburilor, își găsește totuși timp să-și fructifice fantezia desenînd ronduri de flori și alei, iar cetățenii se grăbesc să le transpună de pe hîrțile lui pe spațiile dintre noile blocuri, deși toți știu că rondurile acestea sint provizorii și vor trebui să

Și zilele acestui ultim episod din existența milenară a Orșovei trec fără convulsii, într-o atmosferă de muncă tenace și modestă. „Vrem — spune Gheorghe Neicu, inimosul președinte al sfatului popular orșovenesc — vrem ca pînă în ultima clipă, cînd vor veni buldozerele să curețe locul, orașul să nu cunoască nici un fel de perturbări. Strămutarea va decurge în așa fel încît să nu avem nici o întrerupere.

Orașul nou se construiește pe structura celui vechi, dar la o scară mai mare și purtînd, firește, pînă la ultimul amănunt amprenta epocii noastre. E o construcție temeinică, pregătită pentru cursă lungă în viitor, în care de pe acum e prevăzut totul începînd cu creșterea populației (creștere rezultînd atît din sporul natural, cit și din stabilirea aici a multora din actualii constructori) și sfîrșind cu volumul de mărfuri încărcate, descărcate și transportate în port și pe calea ferată. Cartiere de blocuri și vile, svelte siluete de edificii publice, magazine, școli și alte instituții social-culturale, un complex turistic și un muzeu al satului se vor oglindi în luciul albastru al lacului de acumulare, amenajat de altfel și el pentru sporturi nautice și călătorii de agrement cu vapo-rașe și hidrobuze. Va fi un oraș frumos, perfect încadrat în cadrul său natural de păduri și ape.

Al. N. Trestieni

GEORG BAUER

ALIAS...

(IV)

Fantastica aventură a lui Viktor Mironov

Sonderführerul Georg Bauer era șef de birou la Gestapoul din Taganrog. S.S.-ist fanatic, devotat cu trup și suflet fascismului, își îndeplinea îndatoririle de serviciu cu mult zel; avea o memorie fenomenală — i se spunea „enciclopedie ambulată” — și își justifica fiecare acțiune cu citate din Hitler, Goebbels și Rosenberg, ba îi citea chiar și pe Nietzsche și Spengler.

Și totuși Georg Bauer nu era Georg Bauer ci... Viktor Mironov, un tânăr sovietic care, direct de pe băncile școlii, plecase pe front să-și apere patria atacată de fasciști...

Cum vorbea bine germana, a primit misiunea să treacă linia frontului cu actele lui Georg Bauer și să ocupe la Gestapo funcția acestuia.

Și totuși acești „supermani”, aleși ai soartei, cuceritori și stăpîni ai lumii, convinși că puteau totul, că nimic nu li se putea împotrivi, că nici o forță din lume nu putea să-i oprească, nu-mi cunoșteau adevărata identitate.

Luptam mai mult cu acte care constituiau, de altminteri, sursa mea principală și directă de informații. Un alt izvor de informații erau discuțiile „sincere” cu agenții ai Gestapoului și serviciului de contraspionaj al armatei. Trebuia însă să dau dovadă de tact și de multă, extrem de multă prudență, să nu pun întrebări care puteau să pară suspecte și totuși să îndrept discuția spre tema care mă interesa. Cîteodată, în cursul unor astfel de convorbiri „amicale”, gestapoviștii puteau divulga secrete importante.

Se discuta, de pildă, despre greutățile serviciului nostru. Ne aflăm, desigur, într-o funcție de onoare, în sectorul principal, prietene, — spunea cîte unul dintre ei — totuși, aș dori să fiu detașat în Reich. Mai există și oameni fericiți care s-au aranjat în lagărele de concentrare, de exemplu la Dachau sau la Sachsenhausen. Acolo poți să lucrezi și o sută de ani!

Eu mă arătam de altă părere. Îmi plăcea mai mult să lucrez la serviciul de informații: ah, dacă aș putea să pătrund la bolșevici, în spatele frontului — ar fi ceva extraordinar!... Interlocutorul meu dădea însă dezaprobat din cap: prea e mare riscul. Zilele trecute tocmai fusese la secția „I-C”, care-l pregătește pe colonelul Moderson, ca să-l trimită peste linia frontului. Săracul, suferă mult cînd se gîndește la soția lui: ce-are să se întîmple cu ea dacă el n-o să se mai întoarcă? Am ridicat paharul în cinstea colonelului Moderson și a soției lui, pentru succesul „temerarului” agent, pe urmă am adus din nou vorba despre Germania... După această discuție m-am întors acasă tîrziu. Trebuia să-mi concentrez atenția asupra colonelului Moderson. Peste cîteva zile, „de partea cealaltă” i se va pregăti o „întîlnire cordială”. Și nimeni, nici chiar „prietenu” meu, care-mi dăduse vestea, n-avea să afle niciodată de ce a căzut atît de repede colonelul Moderson.

În mai multe rînduri am reușit să zădărnicesc operații inițiate împotriva grupurilor ilegale și a partizanilor. Un exemplu: contramandarea parașutării despre care am relatat mai înainte.

Într-o bună zi, însă, am primit din Berlin, prin intermediul Secției „I-C”, o telegramă care anunța că duplicatul dosarului personal al Sonderführerului Bauer Georg a fost expediat. Evident, situația mea era în mare primejdie, întrucît în dosar se afla fotografia adevăratului Georg Bauer.

Am adus faptul la cunoștința comandamentului sovietic; curînd am primit dispoziție să schimb imediat „locul serviciului” și, dacă îmi este imposibil, să trec linia frontului pe lîngă Harkov sau prin lunca râului Cuban.

La 25 iulie 1943, profitînd de o deplasare la Kiev, am plecat de acolo la Sinelnikovo împreună cu un grup de sovietici îmbrăcați în uniforme germane. Au urmat apoi alte peregrinări prin centre de aprovizionare germane, prin comendurile de pe lîngă gări, noi cunoștințe cu militari nemți. Gările și trenurile erau arhipline cu răniții care se scurgeau în șuvoaie neîntrerupte de la Kursk. Mulți dintre ei se îndreptau spre sudul Crimeei, unde se aflau batalioanele de convalescență și sanatoriile.

Într-o zi am făcut cunoștință cu Sonderführerul Rudolf Kirsch. După o for-

mă grea de dizenterie pleca în concediu la Gaspra. Își făcuse pînă atunci serviciul în Orel. Ca și Georg Bauer, Kirsch era din Silezia și aproape același contingent cu mine. Am petrecut la Sinelnikovo împreună cîteva zile, întrucît nu puteam lua trenul de care aveam nevoie, și ne-am atașat unul de altul. Uitînd de dizenterie, Rudolf Kirsch „se distra” cum putea; mîncă și bea la disperare. Dar nici eu nu mă lăsam mai prejos; îi dădeam zor cu fructe verzi, căci aveam nevoie să mă îmbolnăvesc de dizenterie sau măcar să-mi deranjez stomacul. Spre ghinionul lui, Kirsch se nimerise a fi omul a cărui existență urma s-o continui eu în sanatoriul de la Gaspra.

A treia zi, mi se pare, toată compania: Kirsch, eu și tovarășii mei de drum, ne-am urcat într-un vagon de marfă gol al unui tren care se îndrepta spre Crimeea. Intre stațiile Sinelnikovo și Ciaplino l-am legat pe Kirsch, l-am îmbrăcat în uniformă mea, i-am pus actele lui Bauer în buzunar și l-am aruncat sub roțile trenului.

Acum, după două decenii de viață pașnică, nu e prea plăcut să-ți aduci aminte de acest lucru. Atunci, însă, în fața mea nu era omul, ci fascistul, gestapovistul, dușmanul, și singurul lucru la care mă gîndeam era cum să-l înlătur mai repede și fără martori...

Cu această operație se sfîrșise și cariera lui Georg Bauer, Rudolf Kirsch a ajuns însă departe. N-am să relatez amănunțit cum am ajuns la Gaspra, cum, aflat în sanatoriu, am obținut numirea la serviciul de contrainformații al armatei a 17-a, iar de acolo, împreună cu un Sonderkommando am fost trimis în Bielorussia, la SD-ul din orașul Mozîr.

Metodele mele de lucru se deosebeau prea puțin de cele din Taganrog. Continuum să lucrez cu acte, dar fiecare act „lucrat” de mine se transforma ulterior într-un eșalon aruncat în aer, în zădărnicierea unei operații germane și în mii de vieți de ostași sovietici salvate. Personal, însă, nu participam direct la operații.

Am să relatez aici numai despre o grea încercare prin care am trecut în timp ce lucram la Mozîr.

Înainte de război aveam la Moscova

o bună cunoștință, pe nume Anea. Era vecină cu noi; locuiam în aceeași curte. După ce m-am înscris la cursurile de traducători am mai întîlnit-o de cîteva ori. Eram amîndoi ostași, lucru care ne-a apropiat și mai mult. Curînd, însă, Anea a fost transferată în altă parte, am plecat și eu de la unitatea mea, așa încît i-am pierdut urma...

În decembrie 1943, cînd lucram la SD-ul din Mozîr, am aflat că fusese arestată o radio-telegrafistă sovietică parașutată, pe nume Klava Korabliova, care organizase un grup subversiv într-un sat din regiune. Căzuse, adică fusese trădată de prietena ei parașutată împreună și recrutată apoi de nemți. Pînă s-o văd pe Klava Korabliova am asistat la interogatoriul „prietenei” ei trădătoare și i-am tradus cuvînt cu cuvînt mărturiile.

De obicei, în astfel de cazuri misiunea mea era să micșorez măcar amploarea

Desen de A. Livanov

trădării, să încerc a îndrepta interogatoriul pe alt făgaș. De data aceasta, însă, am intrat în joc prea tîrziu. Grupul fusese trădat în întregime...

Știam că, în ciuda torturilor cumplite la care fusese supus, arestații se comportaseră demn, aflasem și că Klavei Korabliova i se dădea o deosebită atenție, spre a se obține de la dînsa date despre partizani. Am hotărît s-o văd pe această Klava și am cerut permisiunea să o aduc din închisoare la interogatoriu...

Trebuie să adaug că eram atunci ocupat cu alte probleme și că nu mai era cazul să mă complic și cu povestea unui grup ilegal oricum distrus.

Despre ce ocupații era vorba? La

începutul anului 1944, autoritățile germane superioare începuseră să ajungă la concluzia că înfrîngerea Germaniei era inevitabilă. În orice caz, chiar dacă nu putea fi încă vorba despre o capitulare necondiționată, rezultatele campaniei din Răsărit erau limpezi. Așa încît chiar de atunci, în ajunul înfrîngerii, fasciștii începuseră să se pregătească în vederea unui al treilea război mondial, revanșard, să creeze o nouă rețea de spionaj, să continue acțiunea împotriva U.R.S.S.-ului în timp de pace, indiferent sub ce egidă. Bunăoară, în Bielorussia, după evacuarea trupelor fasciste, trebuia să rămînă un grup de agenți. Principala mea misiune era să descopăr această agentură; cînd, după eliberarea orașului Mozîr, organele sovietice au arestat spionii și diversioniștii fasciști, nici unul din acești bandiți nu și-a închipuit desigur că încă atunci cînd Bielorussia se afla în mîinile germanilor, numele lor fusese transmis pe teritoriul sovietic de Sonderführerul Rudolf Kirsch...

Îmi consolidasem bine poziția și cariera-mi de gestapovist era în plină ascensiune. De altfel și miza „jocului” crescuse. De la o zi la alta așteptam să fiu transferat la Abwehr, unde urma să mă pregătesc, sub conducerea doctorului Ewans, să fiu parașutat în spatele frontului sovietic ca rezident german. Se întrezărea, așadar, perspectiva atrăgătoare „de a primi” și a neutraliza agentura fascistă chiar pe teritoriul sovietic.

E ușor de înțeles că în aceste condiții eram foarte prudent și căutam să-mi concentrez atenția asupra problemei principale. Îmi era strict interzis să mă ocup de altceva.

Și totuși ceva mă îndemna s-o cunosc mai îndeaproape pe această Korabliova. De aceea am intrat la ea în celulă. Fata împletea ceva. Cum s-a întors cu fața spre mine am recunoscut-o...

Era Anea... Cînd m-a văzut, s-a speriat cumplit, dar n-a rostit nici un cuvînt, nici n-a arătat că ne cunoașteam. Își poate cineva închipui cît ne-a costat pe amîndoi această scenă mută?...

Am ieșit împreună. Anea, fragilă, slăbă, într-un paltonaș vechi și ros mergea înainte. Eu cu pistolul în mînă, după ea... Pe stradă, în drum spre Gestapo, i-am spus însă pe nume:

— Anea...

Și am adăugat:

— Sînt de-ai voștri...

Ea mi-a răspuns fără să se întoarcă:

— Știu. Despre tine cred numai lucruri bune și aș vrea ca și tu să ai aceeași părere despre mine...

Atunci i-am spus:

— Anea, singurul lucru pe care-l putem face este să fugim împreună. Altă posibilitate nu există...

Dar ea mi-a replicat:

— N-avem unde să fugim. Din moment ce ești aici du-ți misiunea pînă la capăt. N-avem de ales. Tu trebuie să rămii, iar eu am să am singură grijă de mine...

Am dus-o la Gestapo, apoi înapoi la închisoare și am început să-mi bat capul cum s-o ajut. Cum? Să încerc să-i facilitez evadarea. Dar dacă nu izbuteam! De la mine se așteptau alte lucruri; mi se pregătea terenul ca să lucrez în Polonia, în Abwehr, unde urma să mă antrenez înainte de a fi parașutat în Uniunea Sovietică.

Am făcut totuși o tentativă. În anumite cazuri, drept recompensă pentru serviciile făcute, gestapoviștilor li se îngăduia să-și aleagă pentru chefuri cîte o femeie arestată. M-am dus la șef și i-am cerut să mi-o dea pe Korabliova. La început a fost de acord, dar pe urmă s-a răzgîndit: Korabliova era socotită foarte primejdioasă.

Variantele imaginare cădeau una după alta...

Am mai vizitat-o pe Anea de cîteva ori în celulă. Slăbise mult, se girbo-

Lev Ghinzburg

(Continuare în pag. 11-a)

Ecranizare fără ecranizare

Regizorul Alexandr Stolper este autorul unor filme care i-au asigurat un succes de prestigiu: „Zile și nopți”, „Un flăcău din orașul nostru”, „Așteaptă-mă”, „Departee de Moscova”, „Povestea unui om adevărat”, recentul „Vii și morți”. În momentul de față, Stolper transpune pe ecran al doilea roman al ciclului pe care Konstantin Simonov l-a închinat războiului: „Nimeni nu se naște soldat”.

Toate filmele citate sînt ecranizări. Să fie doar o coincidență? Dar să-l ascultăm chiar pe Alexandr Stolper.

Nu știu de ce se consideră că fac numai ecranizări. Nu-i adevărat. Îmi place literatura bună, adevărată. Dacă K. Simonov, B. Polevoi, V. Ajaev ar scrie scenariul și dacă aceste scenarii ar fi la fel de pline de viață și dense ca proza lor, aș turna filme pe baza

Alexandr Stolper

lor. Dar ce să fac dacă scriu romane și nuvele...

Cînd te apuci de ceea ce se cheamă o ecranizare, esențialul e să uiți că e o ecranizare. Trebuie să pornești de la ideea că nimeni nu cunoaște originalul și că de fapt crezi o nouă operă de artă. Are loc, trebuie să aibă loc, o a doua naștere, cinematografică, a lucrării alese. Cu alte cuvinte, regizorul trebuie să descopere legile cinematografice cu ajutorul cărora nuvela sau romanul respectiv pot fi transpuse pe ecran în așa fel încît să se păstreze farmecul lor, caracterul reflecțiilor au-

torului, structura narațiunii, ritmul, poetica ei. Să luăm de exemplu, leit-motivele din „Vii și morți”: „Ei nu știu...”, „Nu puteau să știe...”. Simonov le rezolvă altfel, dar în film am găsit un procedeu cinematografic care mi-a permis, cred, să păstrez sistemul poetic al romanului. Găsirea procedeelelor nu e, însă, totul. Mai e nevoie și de dozarea exactă a fiecărui procedeu, operație dintre cele mai dificile.

Cel mai simplu se construiește subiectul. În această privință există și câteva principii pur tehnice care te ajută să scrii scenariul. De exemplu, fiecare operă mare are un număr de scene foarte importante, la care nu poți renunța. În „Vii și morți” sînt scena cu Koziriov, atacul cu tancurile, scena cu drapelul și alte câteva. Astfel de scene concentrează spiritul respectivelor opere, sînt așteptate de spectatori, care nu ne-ar ierta dacă le-am omite. Dar sînt și multe scene care pot fi eliminate. În „Povestea unui om adevărat” de pildă, am renunțat la toate liniile laterale ale cărții. Nimeni n-a observat fiindcă esențialul fusese păstrat.

De multe ori sînt întrebat dacă înainte de a mă apuca de un film îmi propun sarcini de creație deosebite. Sigur că e întotdeauna plăcut să fii novator, dar nu-ți poți fixa sarcina de a inova. Noutatea regiei nu stă în aplicarea unor procedee tehnice formale. Necesitatea de a aborda tema dintr-un unghi inedit, un caracter neobișnuit, o întorsătură neașteptată a problemei sînt tot atâtea imperative care dictează metodele și procedeele de filmare, obligîndu-te să cauți noi modalități de reflecție pe ecran. Cîteodată, unui regizor îi vine să exprime numai prin intermediul camerei probleme psihologice și chiar filozofice, uitînd că aparatul nu poate scrie scenariul și nici nu gîndește în locul omului. Camera e numai un auxiliar, asta-i părerea mea. Dar uneori credem că e de ajuns să facem un film cu racursiuri și soluții plastice originale, cu un montaj amețitor — și l-am apucat pe Dumnezeu de picior.

Nivelul crescut al spectatorilor și modificarea ritmului de viață au influențat limbajul cinematografic. Montajul a devenit mult mai alert, mai viu. Ecranul lat dictează altă compoziție a cadrului; în mod necesar s-a apelat la camera liberă, ca să nu mai vorbim de comentariul din spatele cadrului, de reflecțiile autorului etc. Cinematograful care se baza pe principiile nuvelei, anecdotei, povestirii, triumfului, se retrage din arenă. Este înlocuit de ceea ce eu numesc forma romanescă a cinematografului, în care epoca se reflectă în tablouri ample, în care mișcarea ideilor este clară și viguroasă, în care subiectul se desfășoară simultan pe cîteva coordonate în care acționează un mare număr de oameni... Dar a ști să faci astfel de filme și a-i obișnui pe spectatori cu ele nu-i un lucru ușor.

Două bilete la matineu

Acte, procese verbale, fotografii, pachete cu valută străină, grămăjoare de monede de aur, bijuterii se etaleză de-a valma pe birou. Speculanții-traficantii de valută au fost prinși. Lucrătorii miliției judiciare care s-au ocupat de acest caz fac bilanțul operației.

După ce toate actele și corpurile delictive sînt strinse, pe birou mai rămîn două bilete de cinema. Două bilete la același film, la aceeași oră, dar la date diferite.

Cazul pare clar. Infractorii au făcut mărturisiri, și-au recunoscut vina. Ce pot dezbăli biletele, ce rol joacă în această afacere? Folosindu-se de ele, tînărul locotenent Alioșin se vede prins într-o neașteptată turnură a evenimentelor, face descoperiri importante.

Așa demarează acțiunea filmului „Două bilete la matineu” pe care-l realizează la „Lenfilm” regizorul G. Rapoport.

Scenariul, scris de regretatul Boris Cirkov în colaborare cu Evgheni Hudik, are o structură polițistă. Dar autorii s-au folosit de această formă cu priză la public mai ales ca să prezinte oamenii. Interesul pentru evenimentele este inseparabil de interesul pentru caractere și destine omenestii. „În definitiv, în spatele fiecărei infracțiuni, în spatele fiecărei abateri de la normele moralei publice stă un destin. În filmul nostru este destinul tînărului chimist Lebiadinski, soarta tragică a violonistei Iulia, dragostea ucisă a frumoasei Inka-estona” — ne explică regizorul Rapoport.

Autorii și-au propus să contureze caracterul unui om pentru care lupta cu

răul este un mijloc de afirmare a binelui. Omul acesta, locotenentul Alioșin, nu se mulțumește să-i demaște pe vinovați, el încearcă să-i înțeleagă și, dacă-i posibil, să-i ajute să găsească puterea de a ieși din impas. Alioșin nu-i în stare să treacă indiferent pe lângă un om care mai poate fi salvat. El luptă cu aceeași înverșunare împotriva vicilor unanim condamnate și împotriva indiferenței, pe care o urăște la fel de tare.

Acest rol dificil, fiindcă personajul trebuie să convingă, a fost încredințat tînărului actor Alexandr Zbruev. Partenerul lui direct, N. Podgornii, îl interpretează pe celălalt erou principal, chimistul Lebiadinski — un om ambițios, înzestrat, un savant talentat, dar cu o voință slabă și o filozofie de viață amară. Duelul psihologic dintre aceste două personaje constituie de fapt adevăratul subiect al filmului.

TEATRU

Slujitoare credincioasă a Taliei

Actrița de teatru Iulia Borisova are o popularitate de care se bucură mai ales vedetele de cinema, pe care circulația largă a filmelor le face cunoscute de milioane de spectatori. E drept, a jucat într-un film — și ce film! — „Idiotul” al lui Piriev, unde a interpretat-o în așa fel pe Nastasia Filippovna, încît deși de atunci a trecut aproape un deceniu, răstimp în care n-a mai apărut pe ecran, publicul n-a uitat-o. Dar gloria îi vine din teatru. Iulia Borisova își apără cu vehemență dreptul de a fi exclusiv actriță de teatru. Deși a făcut o strălucită experiență cinematografică, n-a mai acceptat de atunci nici o ofertă; și n-a dus lipsă de ele!

E adevărat, teatrul îi oferă posibilități mai mari de valorificare a talentului ei nepuizabil. Iulia Borisova, mîndria generației „mijlocii” a Teatrului Vahtangov din Moscova, joacă enorm. Publicul umple sala la spectacolele ei, unde nimeni nu rămîne indiferent. Unii tîn să o vadă în „Prințesa Turandot”, alții susțin că este o inegalabilă Lika Mizinova în „Fericirea mea

În „Melodii din Varșovia”

ironică” de Maliughin, spectacol în care figura lui Cehov este creată cu o mare forță de Iuri Iakovlev, vechiul ei partener (prințul Mișkin din „Idiotul”).

După ce a jucat pe Anisia din „Mina de aur”, nu numai specialiștii, ci și spectatorii au văzut în ea o interpretă ideală a lady-ei Macbeth.

Dar Nastasia Filippovna! Personajul interpretat acum aproape zece ani pe ecran, a fost dus pe scenă pînă la desăvîrșire. Actrița infățișează o femeie minunată, creată pentru plăceri, ca o bijuterie de preț. Dar creată cu forța și cu o teribilă cruzime; sufletul ei este rînit fără vindecare, Nastasia nu poate cunoaște libertatea și fericirea...

În schimb ce căldă, ce tandră, ce sinceră e Mașa ei din „Armata de cavalerie”! Mașa este agitatoare din convingere, îndrăgostită definitiv de comandant, în primul rînd pentru că acesta este în ochii ei omul ideal.

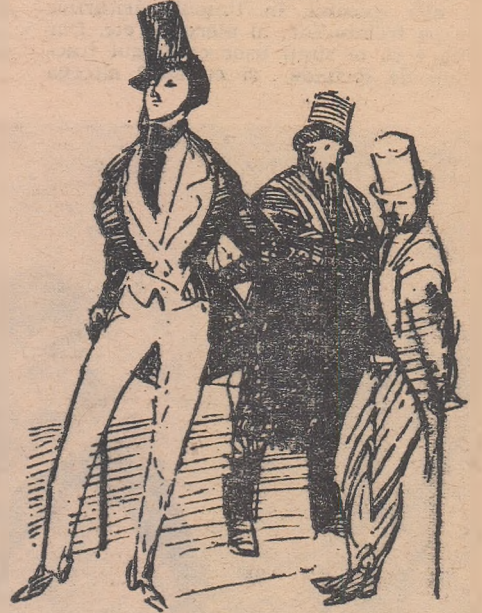
Omul ideal, Mihail Ulianov, îi dă replica și în cel mai recent spectacol al teatrului, „Melodii din Varșovia”. Duetul lor („Melodii din Varșovia” e un spectacol în doi) atinge culmi ale creației dramatice.

BIOGRAFII ARTISTICE

Premiantul Vitali Gorlaev

La Expoziția internațională a cărții de la Moscova, ilustrațiile pictorului Vitali Gorlaev la „Povestiri din Petersburg” de Gogol au fost premiate. Ne folosim de acest prilej pentru a prezenta cititorilor noștri o scurtă fișă biografică a proaspătului laureat.

Vitali Gorlaev a venit la Moscova tocmai din Ural, pentru a urma Școala tehnică superioară. Dar cum flirta cu muza Clio, și-a luat inima în dinți și s-a dus la Maiakovski cu un vraf de versuri subțioare. Maiakovski și-a aruncat ochii peste ele cu indiferență. Cînd a aflat, însă, că tînărul lui vizi-

Ilustrație la „Povestiri din Petersburg”

tator se pregătește de altă specialitate și că frontul poeziei scapă de un intrus, a respirat ușurat. — Mai treci mîine pe aici — i-a spus la plecare — vreau să citesc atent toate poeziile, să nu-ți fac vreo nedreptate.

A doua zi l-a ocărît bine pentru versurile lui șchioape, totuși văzîndu-l cu alte hîrtii în mînă, l-a întrebat:

— Ai mai adus ceva? Acolo ce ai?

Erau schițe și desene din teatru și circ, care l-au făcut pe poet să explodeze:

— Păi bine, mă, tu ești pictor, de ce umbli cu tehnica și cu poeziile?

Imediat a pus mîna pe telefon și a vorbit cu rectorul Școlii de belle-arte. Examenul de admitere se dăduse, dar Maiakovski nu s-a lăsat.

— Pune și dumneata un dovleac pe masă, să-l deseneze. Să vezi ce poate.

În fața comisiei special întrunite, Gorlaev a desenat o natură moartă — e drept, fără dovleac —, o siluetă feminină după model și o compoziție pe o temă liberă. A fost primit cu entuziasm unanim.

În școală a avut profesori eminenți: V. Favorski, D. Moor, S. Gherasimov, A. Deineka.

Maiakovski nu și-a uitat protejatul. După aceea se vedeau des, iar prezențarea artistică a expoziției „Maiakovski — 20 de ani de activitate”, ultima înaintea morții sale, a fost încredințată de poet lui Gorlaev.

În cele peste trei decenii care au trecut de atunci, Vitali Gorlaev s-a manifestat ca un creator plin de originalitate, în special în grafică. Bogata-i experiență de viață și pasiunea pentru călătorii i-au lărgit foarte mult orizontul creator, conferind artei lui un caracter complex, divers.

În ultimii ani, Gorlaev s-a dedicat în special graficii de carte și picturii în momentul de față el ilustrează „Idiotul” de Dostoevski.

Puterea muzicii

arta

a

ASTRONAUTICA

Ce greu e fără greutate...

Se știe: după suprasolicitare, după ce racheta purtătoare imprimă navei cosmice o anumită viteză și motorul ultimei trepte se deconectează, survine starea de imponderabilitate. Cosmonauții o încearcă atât în interiorul cabinei cosmice, cât și în afara ei.

De altminteri, e o stare întâlnită destul de des și în obișnuitele noastre condiții terestre, cu deosebirea că pe Pământ durează foarte puțin, pe când în Cosmos e permanentă. În timpul celebrei sale sărituri la înălțimea de 2,28 m, V. Brumel s-a aflat în imponderabilitate timp de o secundă. Aceeași senzație de pierdere a greutății o simt și alți sportivi, în timpul săriturilor de pe trambulină, al alergării etc. Dar una e să te simți ușor ca fulgul fracțiuni de secundă și cu totul altceva

tea 1,54 tone) și imprimând întregului sistem o mișcare de rotație (viteză — 5 rotații pe minut), în interiorul navei s-ar crea o forță gravitațională artificială egală cu cea terestră.

Proiecte din alte țări, care iau în considerare imense nave spațiale cu 20—30 de persoane la bord schimbate la câteva luni, prevăd crearea greutății artificiale ca un element sine qua non al construcției. Navele vor fi asamblate, în formă de tor, din tuburi cu diametrul de 3 metri de la care vor porni câteva tuburi-spițe spre partea centrală, cabina aparatului. Dacă torul va avea un diametru de 60 de metri și o viteză de 4 rotații pe minut, în încăperile lui interioare se va crea o forță de gravitație de 0,53 g.

Diversitatea proiectelor are, însă, un

Primii pași spre acomodare

când această senzație se prelungește zile, luni, ani.

Orbitele extraterestre au fost bătătorite de peste 30 de cosmonauți, dar durata zborurilor lor n-a depășit, încă, 14 zile. Deși nici unul dintre ei n-a acuzat tulburări legate de starea de imponderabilitate, se pare, totuși, că în deplasările de mai lungă durată în spațiul sideral lipsa de greutate poate avea urmări și de aceea se impune crearea unei „greutăți artificiale”. În povestirile științifico-fantastice această problemă este rezolvată foarte simplu: posedând resurse energetice uluitoare, racheta cosmică înaintea cu o viteză apropiată de aceea a luminii și cu o accelerație constantă de 9,8 m/sec², ceea ce creează în interiorul ei o forță gravitațională egală cu cea terestră; frinarea se produce cu o decelerație de asemenea constantă, iar forța gravitațională persistă. Contrazicând, însă, fantasticul, realitatea impune ideea că pînă și în aceste condiții trebuie să existe sectoare de înaintare uniformă cu o viteză imensă când apare, în mod inevitabil, imponderabilitatea. Să facem un calcul: la accelerația amintită, racheta ar avea nevoie de un an pentru a se apropia de viteza luminii; dacă distanța de la Pământ la cea mai apropiată stea e de circa 5 ani-lumină, rezultă că după primul an, când forța gravitațională nu dispăre, urmează 3 ani de viteză maximă, când apare imponderabilitatea și un an de frinare, când astronauții își recapătă greutatea. Dar ce se va întâmpla când zborul va dura zeci de ani? Deocamdată să ne gândim, însă, la cele cu o durată mult mai scurtă și deci realizabile mai curînd. Ce se poate face ca exploratorii Cosmosului să nu devină imponderabili?

Oamenii de știință sovietici s-au gândit la posibilitatea, sugerată de K. Tjolkovski, de a imprima cabinei o mișcare de rotație, deci de a crea o forță centrifugă cu valori dependente de dimensiunile cabinei și de viteza ei de rotație. În principiu, ideea s-ar putea realiza în felul următor: unind printr-un cablu o navă cosmică „Vostok” (cu greutatea de 4,63 tone), de pildă, de ultima treaptă a rachetei purtătoare (greuta-

punct comun și anume: alegerea celei mai mari viteze de rotație admise. Experiențele de pe Pământ au arătat că mișcarea de rotație prelungită determină în organism modificări patologice. De aceea, unii oameni de știință susțin că viteza nu trebuie să depășească 4 rotații pe minut. Se poate, însă, realiza un compromis între starea de imponderabilitate și cea de ponderabilitate obișnuită. Cu alte cuvinte, ca greutatea artificială să nu fie egală cu aceea de pe Pământ. La o forță de gravitație de 0,3 g, de pildă, cosmonautul poate să se mențină pe podeaua cabinei.

Sînt tot atîtea posibilități aflate încă în studiu. Căci tehnica nu și-a spus încă ultimul cuvînt.

BOTANICĂ

Ce-i prea mult strică

Cine se gîndește atunci cînd mîncă mere, cartofi, spanac ori roșii că ele conțin otrăvuri periculoase? Cînd e vorba de plante ucigătoare, ne amintim de cele care au străbătut istoria sau literatura însoțite de o reputație sinistrală. Astfel, oricine cunoaște cite ceva despre vechii greci știe că Socrate și-a pus capăt vieții bînd extract de cucută. În general, din antichitate și pînă în renașterea firzie această umbeliferă a fost, în familiile domnitoare, un mijloc respectabil de sinucidere sau de înlăturare a adversarilor.

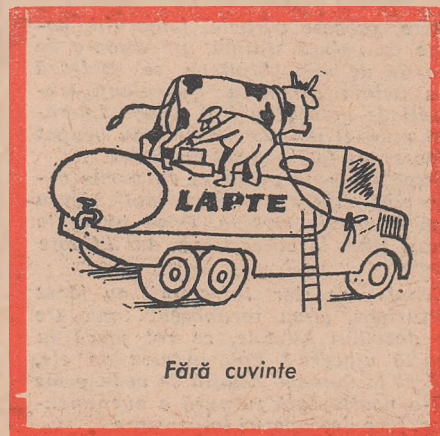
Pe lingă ea, în mod cu totul paradoxal însă, romanii au trezit o teamă de-a dreptul mistică pentru o altă plantă, inofensivă de fapt, anume celebra mandragora sau Podophllum, cunoscută pe atunci sub numele de Atropa mandragora, ce nu trebuie confundată cu mătrăguna sau Atropa belladonna, efectiv otrăvitoare. Mandragorei, care conține substanțe tonice, i se atribuiau puteri malefice din cauza rădăcinii ei, asemuită, după popor, fie

cu abdomenul și picioarele unui om, fie cu o mină omenească. Mitologia spunea că atunci cînd e smulsă din pămînt, planta scoate un țipăt pătrunzător și că cei ce-l aud innebunesc. Pentru a se pune la adăpost, cel ce avea totuși nevoie de ea, trebuia să dea la o parte pămîntul din jurul rădăcinii și apoi să lege tulpina de coada unui cîine care, gonit, o trăgea după el.

Se alege planta cu vreun avantaj de pe urma toxicității sale? Unii botaniști au susținut că otrava favorizează supraviețuirea speciei, contribuind deci la selecția naturală. Alții au obiectat că, pînă să ajungă să deosebească soiurile otrăvitoare, animalele apucă să distrugă un număr considerabil de specimene. Într-adevăr, animalele domestice învață să nu se atingă de plantele otrăvitoare aflate pe pășunile lor obișnuite, dar, dacă sînt mutate în alt mediu, trebuie să ia lecția de la capăt. Animalele sălbatice, în schimb, nu se feresc de nici o plantă, ci mîncă din toate, dar cu măsură. Dat fiind că ele au stăpînit pămîntul mii și sute de mii de ani, rezultă că flora toxică a avut în permanență un adversar de temut. De aceea, cei mai mulți botaniști sînt acum de părere că otrăvurile din plante nu s-au format în vederea selecției, ci că reprezintă un caracter genetic determinat, care se transmite din generație în generație.

De ce sînt unele plante periculoase, iar altele nu? Întrebarea nu și-a găsit încă un răspuns general valabil. Toxicitatea variază chiar și între speciile aceleiași familii după compoziția chimică a solului, climă și chiar după sex. De pildă, din cele 300 de specii ale leguminoasei Astragalus, 20 sînt periculoase pentru vite datorită seleniului pe care-l absorb din pămînt; altele pot crește și pe soluri care nu conțin acest element și sînt deci inofensive, pe cînd o a treia categorie posedă alte feluri de otrăvuri.

Efectele plantelor otrăvitoare asupra oamenilor și animalelor depind de compoziția lor chimică și de cantitatea ingerată. După cum se știe, administrați în doze potrivite, alcalozii din beladonă, sulfina, spinz etc. constituie medicamente prețioase. Intoxicații grave sau chiar mortale cu plante sălbatice nu se mai ivesc decît accidental, mai cu seamă la copiii curioși. Iar otrăvirea cu fructe sau zarzavaturile comestibile menționate la început este aproape imposibilă din două motive: substanța toxică se află în general în partea care nu se mîncă, iar dacă este răspîndită peste tot proporția ei e extrem de redusă. Astfel, cartofii conțin solanina, o otravă foarte puternică, doar în fructe, nu și în tuberculii pe care-i avem aproape zilnic pe masă. Aceeași otravă se ascunde și în vrejul roșiilor. Spanacul poate bloca absorbția calciului, dar numai atunci cînd e consumat în cantități neobișnuite de mari și în cadrul unei alimentații lipsite de acest mineral. Măsura justă joacă și aici un rol esențial. Istoria medicinei a înregistrat cazul tragic al unui mare amator de simbururi de mere care și-i punea de-o parte ori de cite ori mîncă fructele. Cînd a adunat o ceașcă plină, s-a hotărît să se „trateze”, cu rezultat fatal însă, căci atîția simbururi conțineau o doză mortală de acid prusic.

ASTRONOMIE

Sentința definitivă în afacerea meteoritului

De 60 de ani se tot discută despre misteriosul eveniment petrecut în dimineața zilei de 30 iunie 1908, cînd un corp incandescent a străbătut cerul taigalei siberiene și a explodat în apropierea râului Podkamennaia Tunguska. Cititorii noștri au avut și ei prilejul — ba chiar în repetate rînduri — să ia cunoștință de cele mai diverse ex-

plicații și supoziții generate de încercările de a lămuri misterul. O seamă de cercetători opinau pentru ideea unui meteorit gigantic sau a unui asteroid, alții nu ezitau chiar să incline spre ipotezele cele mai fantastice: navă cosmică cu combustibil nuclear, fragment rătăcitor de antimaterie etc. etc.

Răbdători, specialiștii sovietici au adunat o enormă documentație, pe baza căreia ei socotesc, în momentul de față, că pot trage concluzii definitive. Acad. Vasili Fesenkov, unul din cei mai celebri specialiști în studierea planetelor sistemului solar, a stabilit astfel mai întii că misteriosul corp incandescent s-a deplasat din direcția sud-est spre nord-vest sub un unghi de 60 de grade în raport cu meridianul. Cercetînd apoi toate variantele posibile de orbite ale corpurilor cosmice din sistemul nostru solar, el a ajuns la încheierea că în nici un caz un meteorit n-ar fi putut pătrunde în atmosfera terestră urmînd o asemenea traiectorie și direcție. De altfel, nici una din expedițiile trimise la fața locului, inclusiv cea din 1960, echipată cu detectoare de mine extrem de sensibile, n-a izbutit să depisteze nici cel mai mărunț fragment de meteorit.

Ipoteza unei nave cosmice cu combustibil nuclear este și ea categoric respinsă de colaboratorii Academiei de Științe a U.R.S.S. care au putut stabili că regimul radiațiilor de la locul catastrofei nu se deosebește de fel de acela al radiațiilor din orice alt loc al taigalei est-siberiene. În afară de asta, amintesc specialiștii, nici o navă cu echipaj nu s-ar apropia de Pământ descriind o orbită parabolică, absolut improprie pentru o aterizare lină.

Acad. Fesenkov a fost izbit de numeroase mărturii din anul 1908 despre puternica luminare a cerului. Analizînd relatările martorilor oculari ai catastrofei, ale lui Esclanong, directorul de atunci al Observatorului din Paris, ale unor căpitani de vase englezi, savantul a conchis că zona de luminare a fost limitată, că în atmosferă pătrunseser o masă redusă de material pulverulentă. După explozie, această pulbere s-a răspîndit instantaneu spre vest, risipindu-se în atmosferă. De unde a emis singura explicație posibilă: luminescența nu putea proveni decît din coada unei comete.

Această explicație lămurește, într-adevăr, multe lucruri: neobișnuita orbită a corpului, lumina subită și rapidă ei dispariție, împrejurarea că nu s-au găsit sfîrîmături etc.

O mică cometă și-a răsfirat deci în atmosfera terestră coada-i de pulbere, care a fost reținută la circa 600 de km altitudine. Vinturi puternice, a stabilit acad. Fesenkov, au vehiculat pulberea cometei pînă în Europa.

Intr-un laborator al Academiei de Științe a U.R.S.S. s-a făcut recent o experiență menită a stabili exact și epicentrul exploziei. Cercetătorii au construit o machetă a taigalei și au produs „o explozie”. Comparînd datele astfel obținute cu cele ale investigațiilor la fața locului, ei au dovedit că nucleul cometei a explodat la circa 10 kilometri deasupra taigalei. Capul de foc al cometei n-a putut să aibă un diametru mai mare de 300 de metri. De ce a explodat, însă, cometa în aer și s-a transformat într-o pulbere fină? Pentru că rezistența atmosferei terestre i-a frînat mișcarea și toată energia ei cinetică s-a transformat instantaneu în căldură.

Așadar, iată sentința definitivă în afacerea „meteoritului tungus”, care de acum înainte se va numi cometă.

și poate înregistra mult mai multe date decât poate utiliza cel de-al doilea. Un om „mediu“ nu poate reține și repeta mai mult de șapte cifre care n-au o legătură între ele. De unde se deduce că aparatul care exploatează datele înregistrate nu poate utiliza concomitent mai mult de șapte elemente de informație independente. Dat fiind, însă, că problemele importante implică în genere un număr mult mai mare de elemente, un grup sau chiar grupuri de elemente nu sînt luate în considerare.

Mai mult, omul se poate înșela de la început în alegerea celor pe care trebuie să le ia în considerare. Să ne întoarcem o clipă la exemplul cu camionul. Atenția este atrasă în primul rând de bolta de care s-a împiedicat cabina înaltă a mașinii. În felul acesta gândirea este îndreptată într-o direcție falsă. De aceea, specialiștii moderni afirmă că, dat fiind că nu se poate ști dinainte care-i cea mai bună direcție de cercetare, ne asigurăm mai multe șanse de reușită dacă de la început luăm în considerare situațiile din mai multe unghiuri de vedere.

Iată șase recomandări practice, utile în această ordine de idei. Trei sînt de fapt niște avertismente cu menirea de a împiedica împotmolirea atenției într-un impas; celelalte trei pot fi folosite pentru a relua investigația de la capăt, dacă am intrat în pană.

1) Elementele problemei trebuie trecute rapid în revistă de mai multe ori, pînă cînd se degajă o schemă ce le înglobează pe toate.

Acest lucru ne dă „o vedere de ansamblu“, împiedicîndu-ne să ne pierdem în detalii.

2) Judecata trebuie suspendată.

Această regulă ne poate scuti de a adopta prima interpretare ce ne trece prin minte. Doi psihologi au făcut această experiență concludentă. Au proiectat pe un ecran imaginea ștersă a unui obiect cît se poate de familiar: un stingător de incendiu. Au cerut subiecților s-o identifice. Apoi imaginea a fost pusă la punct, în mai multe etape. Cu acest prilej s-a făcut o constatare izbitoare: dacă un individ identifică fals obiectul cînd e neclar, de foarte multe ori el nu-l poate identifica corect nici cînd imaginea este suficient pusă la punct pentru ca o altă persoană s-o poată identifica ușor. Ceea ce pare a indica că e mai greu de înlăturat o ipoteză eronată, decât de a stabili una exactă.

3) Recompunerea elementelor problemei.

Este un bun mijloc de a descoperi o schemă familiară care se află camuflată printr-o dispoziție neobișnuită a elementelor. Un psiholog scoțian a remarcat, de pildă, că subiecții săi se loveau de greutatea atunci trebuiau să precizeze raportul dintre George și Willy dacă li-l prezenta în acești doi termeni: Harry e mai mic decât George; Harry e mai mare decât Willy.

4) Dacă cercetarea nu duce la nici un rezultat, problema trebuie reluată sub un nou aspect.

vină spre ei. Ei leagă un obiect la capătul sforii mai lungi și-i imprimă o mișcare de pendul. Cînd obiectul ajunge lîngă ei, îl apucă și-l leagă de sfoara prea scurtă.

Din astfel de experiențe, psihologii deduc că cei care raționează bine nu persistă într-o manieră de rezolvare atunci cînt constată că ea nu-i duce la rezultatul dorit. Ei trec de la o idee la alta, pînă cînd găsesc soluția.

5) În caz de „pană“ a gândirii, e nevoie de un repaos.

Este, fără îndoială, sfatul dat de cele mai multe ori. Este el și bun? Incontestabil, cu condiția, însă, să fie pus în aplicare la momentul potrivit. Dacă am studiat bine de tot o problemă sub unghiul pe care l-am socotit cel mai corect și nu găsim nici un mijloc de a progresa în găsirea soluției, e cazul să ne acordăm un răgaz. Dar dacă ne-am gândit în prealabil de ajuns, acest răgaz riscă să nu ne fie de nici un folos.

6) Examinarea problemei împreună cu alte persoane.

Discutarea unei probleme duce în mod necesar la obligația de a lua în considerare aspecte care, altfel, ne pot scăpa. Prezența unui interlocutor declanșează un puternic efect retroactiv care ne luminează punctele obscure sau ilogice ale raționamentului nostru.

RADIOTEHNICĂ

Ecoul și indentitatea „îngerilor“

Intr-un număr mai vechi al revistei noastre semnalăm existența unui fenomen care, deși observat în urmă cu două decenii, ridică întrebări la care știința nu știa să răspundă. Dar iată că enigmaticul „angel's echo“ (ecoul în gerilor) a fost descifrat de către cercetătorii de la Observatorul geofizic central din U.R.S.S.

Să amintim, însă, pe scurt, despre ce e vorba.

Din cînd în cînd, instalațiile radar semnalează apariția bruscă, urmată de o dispariție la fel de rapidă, a unor escadrile necunoscute. Semnale similare care, după cum s-a stabilit, n-au nimic comun cu aviația, au fost interceptate în U.R.S.S., America, Australia, India, Japonia. Lansate spre înălțimi, undele radio sînt uneori reflectate de ceea ce numim în mod obișnuit cer, ca și cînd undeva, acolo sus, ar exista un obstacol în calea lor.

Mulți oameni de știință au studiat acest fenomen, botezat de cercetătorii americani „angel's echo“ elaborînd tot felul de ipoteze despre natura lui. S-a spus, de exemplu, că pricina reflectării undelor radio ar fi roiurile de insecte sau stolurile de păsări (se știe că un singur pescăruș poate să reflecte semnalele la o distanță de 38 de kilometri) ori așa-zisele micropături stabile ale atmosferei. Pînă cînd, într-o bună zi, identitatea „îngerilor“ a putut fi stabilită cu precizie.

Laboratoarele Observatorului geofizic central al U.R.S.S. au realizat fotografiile reprezentînd o aglomerare de mici puncte albe, înfățișarea obișnuită a aceluia ceva care reflectă radiourile. Sensibilitatea puternicei instalații radar a Observatorului e atât de mare, încît aparatul reacționează chiar și la particulele de fum sau de polen răspîndite în atmosferă. Nu-i mai puțin adevărat, însă, că „ecoul îngerilor“ indica

un obstacol mult mai solid, deși infim și efemer. Cercetătorul G. Brilev s-a gândit atunci că „îngerii“ ar putea fi, de fapt, niște banali țînțari sau fluturi. Observatorul geofizic e situat în mij-

Urechea radarului e „ciulită“. Ce semnale va culege?

locul unor păduri întinse, pline de felurite insecte pe care rafalele puternice de vînt le poartă din cînd în cînd, împotriva voinței lor, pînă dincolo de nori. Într-o zi, cînd radarul a semnalat o mare abundență de „îngerii“, deasupra Observatorului s-a înălțat un avion și a putut constata cum vîntul antrena roiuri de insecte la o altitudine de 3-4 kilometri și mai mult. Observațiile făcute din avion, semnalele radarului și imaginile fotografice au coincis. Un obstacol numit țînțar e o explicație poate prozaică, dar ea atestă, totuși, nebănuita capacitate de a „vedea“ a radarelor moderne.

FIZICĂ

Spionul coșurilor de fum

Recent a fost pus la punct un spectrometru cu infraroșii ce poate detecta prezența gazelor sulfuroase la mai bine de un kilometru depărtare și care, în bătaia dusă pe plan mondial împotriva poluării aerului, ar putea fi comparat cu o pușcă cu lunetă, folosită la vînătoare. Aparatul este instalat pe un autocamion, ceea ce-i asigură o mare mobilitate. În vederea observațiilor este scoasă un fel de platformă pe care este așezat un telescop de 20 cm diametru, la care a fost montat sistemul optic al spectrometrului, partea electronică fiind adăpostită în interiorul autocamionului. Telescopul este orientat către direcția de observat, de pildă împerejurimile unui coș de fabrică, și se înregistrează spectrul infraroșu în zona în care anhidrida sulfuroasă prezintă benzi de absorbție caracteristice. Aparatul fiind dotat cu „memorie“, evoluția conținutului în SO₂ poate fi urmărită în funcție de timp, cu tenacitatea unui adevărat spion.

Trebuie, însă, să se descopere și o armă eficientă care să lupte împotriva poluării astfel demascate. Studiile menite să depoziteze sulful emanat de coșurile uzinelor de caracterul coroziv al bioxidului de sulf par să dea și ele rezultate. În ultimul timp, în această ordine de idei s-a înregistrat o propunere originală: pentru ca fumul lansat de coșuri să nu conțină gaz sulfuros decât în proporție de o parte la un milion, să se injecteze în focare... cretă pulverizată.

Ar rămîne, totuși, de rezolvat o problemă, e drept secundară, aceea a eliminării acestui sulfat, în vederea evitării depunerii unei mari cantități de pulbere în vecinătatea uzinelor. De pildă, pentru un focar care arde 5 000 tone de cărbune zilnic cu un conținut de 3 la sută sulf, ar fi necesare aproximativ 5 000 de tone de cretă.

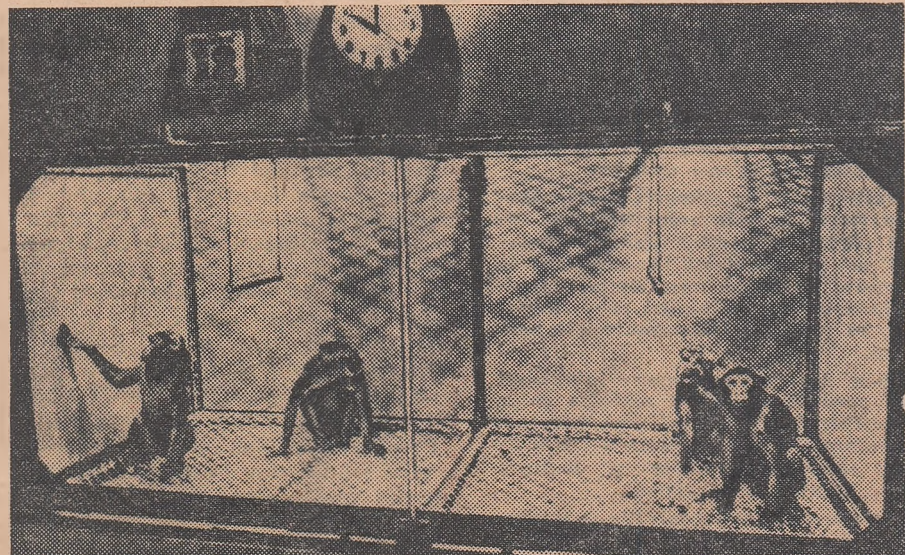
Cercetătorii studiază în continuare problema, sperînd ca în scurt timp să poată găsi o soluție convenabilă.

PSIHOLOGIE

Șase sfaturi pentru un gînd bun

Mecanismul gândirii este studiat științific de mai bine de jumătate de secol. Psihologii au putut astfel vedea șoarecii ce au găsit mijlocul de a ieși dintr-o ladă, au putut privi cimpanzei care se serveau de un băț pentru a ajunge niște banane aflate în afara cuștii lor, copii amestecînd soluții incolore pentru a găsi combinația care dă un lichid galben...

În ultimul timp, specialiștii au început să sintetizeze enorma cantitate de asemenea date pentru a se convinge dacă studiile făcute în laborator, în condiții care sînt departe de a fi naturale, n-ar putea contribui la găsirea unei metode utile pentru viața de fiecare zi a omului. Concluzia la care au ajuns, pînă acum, este că legătura cea mai evidentă dintre studiile făcute în laborator și cele efectuate în condiții normale este că, în amîndouă cazurile, subiecții nu folosesc toate elementele de informație pe care le au la îndemînă. Pentru a ilustra această constatare, se citează deseori o anecdotă cu un camion blocat într-un subteran. Spectatorii sugerează diverse mijloace

In această încăpere specială se studiază subtilele legi ale activității nervoase superioare

de a-l degaja, dar toate implică modificări importante fie ale camionului, fie ale bolții subteranului. Deodată, un băiețuș vine cu o idee, pe cît de simplă, pe atît de salvatoare: să se dezumfle pneurile! În cîmpul științei și al invențiilor au existat și există multe întîmplări similare. Toate duc la aceeași încheiere: imediat ce e enunțată, soluția sare în ochi.

Cum se explică, însă, că un om înzestrat cu toate datele necesare nu le poate utiliza? Răspunsul trebuie căutat, după cît se pare, în împrejurarea că, la fel ca ordinatorii electronici, creierul se împarte în două elemente: o memorie care înregistrează și un aparat care exploatează datele înregistrate. Cel dintîi are o capacitate fantastică

Direcția pe care o alege cineva spre a căuta o soluție, depinde — afirmă psihologii moderni — de felul în care privește problema. În sprijinul acestei afirmații se citează, cu titlul de exemplu, următoarea experiență. Subiectului i se cere să lege extremitățile a două sfori, de lungime inegală, suspendate de plafon. Sforile sînt plasate în așa fel încît subiectul nu poate atinge una cînd o ține în mînă pe cealaltă. El poate să-și spună că brațele îi sînt prea scurte și să se orienteze spre căutarea unui băț cu care să rezolve dilema. Sau, să-și spună că sforile sînt prea scurte și să caute să lungească una din ele. În sfîrșit, unii subiecți își dau seama că problema poate fi soluționată făcînd ca una din sfori să

Poșta medicului

MĂDALINA L. — București: Vă sfătuim să faceți investigații ale tubului digestiv (radioscopie, chimism gastric, ex. coproparazitologic, probe de disproteinemie etc.) pentru a elimina ipoteza unei origini gastrice, hepatice etc. a mirosului urit din gură. Pentru igiena bucală folosiți soluția de: vanilină 2 g, alcool 100 g — 20-25 picături la 1/2 pahar apă, pentru gargară de 4-5 ori pe zi sau apă de gură Mărgăritar. Mincăți multe mere crude.

D. ROCUSTU — Craiova; C. S. — Galați; NICOL — București: Sînt fenomene de natură psihică, ce nu au nici un substrat organic. Vă recomandăm fortifiante ale sistemului nervos (Fosfobion și vit. B₁ fortiss. câte o fiolă la 2 zile, 15 zile lunar, ser neurotonic 1 fiolă pe zi 15 zile lunar), tranchilizante (Napoton 2 drajeuri pe zi), băi calde de șezut seara, dușuri reci scăzînd progresiv temperatura și crescînd durată. Tratamentul trebuie continuat 5-6 luni.

RADU G. — București; G. REVISTA — București: Înlăturați orice temeri sau rețicente nejustificate în legătură cu antecedentele care au urmări mai mult psihice decît fiziologice. Incepeți cît mai curînd o viață normală. Practicați gimnastică, sporturi, hidroterapie și fortificați-vă sistemul nervos prin cure periodice de Glutarom 3 x 2 tablete pe zi, vit. B₆ 1 fiolă pe zi (10 zile lunar) și vit. B₁ fortiss (alte 10 zile) și fizioterapie (curenți electrici de înaltă frecvență).

ST. MIHĂILESCU — Brașov: Acest maxilar mărit și cu prognatism nu este oare începutul unei așa-zise „macrosomii acromegalice”, tulburare a glandei hipofize, constînd într-un exces de hormon de creștere? Vă sfătuim să vă arătați unui specialist endocrinolog.

COBUZ IOAN — Bacău: Nu răspundem decît pe această cale. Tratamentul principal al stricturilor uretrale este dilatarea lor cu sonde filiforme Concomitent: 2-3 băi calde de șezut pe zi; supozitoare cu: Extract de beladonă 0,02 g, ihtiol 0,20 g, papaverină 0,04 g, unt de cacao 1,50 g pentru un supoz; repaus la pat. se va evita frigul. Profilactic, în timpul dilatațiilor (care trebuie făcute de 3-4 ori pe an), penicilină, sulfamide sau cîcline (tetracilină).

„RESTITUTIO AD INTEGRUM” — Deva: Din păcate, locuțiunea pe care v-ați ales-o drept pseudonim nu este valabilă în artrita reumatică, boală cronică, al cărei tratament periodic îi poate ameliora simptomele, stăvilii evoluția, dar nu poate realiza refacerea anatomo-funcțională. Tratamentul pe care l-ați urmat pînă acum e corect. Faceți în continuare cure periodice de antalgice (pyran 3 pe zi, 10 zile lunar), iod (soliodin 1 fiolă la 2 zile i.m. seriî de 15 injecții cu pauză de 15 zile), calciu (lactic 6 tab. pe zi 20 zile lunar), vit. D₂ 600.000 (1 fiolă buvabilă la 3 săptămîni) și fizioterapie (ultrascurte, solux băi de lumină, împachetări cu parafină). Nu omiteți cura balneară conform indicațiilor din nr. 24 al revistei noastre („Reumatismul și băile”).

S. I. — Iași: Aveți o nevroză respiratorie, fără substrat organic, în care v-ar fi foarte utile exerciții de respirație ca aceea recomandată în nr. 23/1967 al revistei noastre în articolul „Yoga și respirația” publicat în paginile de știință. Concomitent este necesar un tratament susținut al sindromului astenic, cu tot „arsenalul” existent în prezent (tranchilizante, roborante, fizioterapie) sub supraveghere medicală.

VICTOR A. — Cluj: Spermatozeea este un fenomen frecvent la vîrsta dv. Suprimați totii factorii care pot influența veziculele seminale: constipația, statul la pat prea mult, căldura excesivă, menținerea plină a vezicii urinare etc. Calman-te de tipul bromurii (bromoval 2 tab. seara) sau valeriane (extraveral 2 tab. seara) vă pot fi utile. Concomitent, reconstituați ale sistemului nervos (stricnina 2 mg 1 fiolă zilnic 10 zile lunar, remineron 3 lingurițe pe zi, 10 zile lunar și complex B 3 drajeuri pe zi 20 zile lunar).

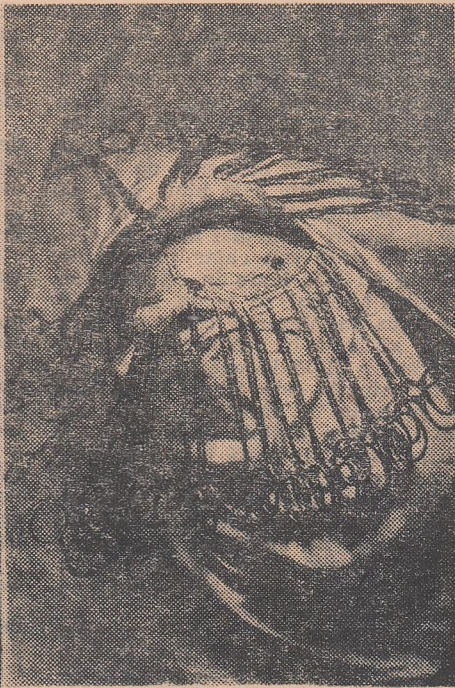
MARIA URSU — București: 1) Păstăile de fasole verde (fără semințe) au proprietatea de a dezintoxica organismul, avînd efecte bune și în litiaza renală, pentru îndepărtarea nisipului din căile urinare, în cistite și în formele ușoare de diabet. Se iau 2 linguri de teci și se fierb în 1/2 litru de apă, din care se beau 2-3 pahare pe zi îndulcite cu zahăr sau zaharină (în diabet). 2) Renogalul este indicat în litiaza renală, colica nefretică, precum și în toate cazurile în care se urmărește stimularea diurezelor.

ORESTE — Bacău: „Nu am simțit niciodată din plin senzația odihnei și a somnului, fiindcă niciodată n-am muncit” — afirmă broasca testoasă în „memoriile” sale transcrise de George Călinescu. Ne e teamă că sînteți în aceeași situație. La 19 ani, nu există motive să aveți insomnie și să nu vă puteți odihni, decît lipsa de ocupație pe care o relatați de altfel. Problema este, deci, extra-medicală...

H. E. CRISTIANA — Constanța: Impotriva frigidității, lohimbina se poate lua sub formă de soluție Rp. Clorhidrat de lohimbină 0,10 + Apă distilată 10 g. D. S. int. 10-20 picături de 3 ori pe zi sau 20 picături la nevoie.

Un moment dificil pentru pacient, dar și pentru neurochirurg

DIETETICĂ

Regimul în bolile cronice de ficat

În bolile cronice de ficat, regimul alimentar are valoarea unui adevărat medicament. Bolnavii cu afecțiuni cronice de ficat pot preveni, prin respectarea unei diete judicioase, crizele dureroase și tulburările pe care le provoacă sechelele după hepatita epidemică, hepatita cronică, colecistopatiile cronice și chiar unele afecțiuni mai serioase, ca ciroza ficatului.

Un aliment cu deosebită valoare nutritivă pentru hepatici și care, în general, este bine tolerat, îl reprezintă laptele. Numai suferinzi de vezica biliară îl suportă mai greu. De aceea, ei trebuie să-l consume subțiat cu ceai de mușețel, de tei, de sunătoare sau chiar cu o apă minerală adecvată.

Dintre brînzeturile, cea mai bună este brînză de vaci. Sînt permise, de asemenea, urda și cașul dulce, dar sînt interzise brînzeturile grase sau fermentate.

Făinoasele sînt un aliment de bază al bolnavilor de ficat. Ele pot fi fierte în apă, lapte sau în supele de zarzavat; untul se va folosi în cantitățile admise.

Legumele și zarzavaturile, sub formă de supe, soteuri, creme, constituie un alt aliment de bază al bolnavilor de ficat. Cartofii, pe lingă alte însușiri, conțin magneziu, o substanță care facilitează golirea vezicii biliare. La fel de utile sînt: dovleceii, morcovii, sfecla, țelina, fasolea verde și ardeii. Nu sînt permise ridichile, varza, conopida, ciupercile, ceapa, usturoiul, prazul. Leguminoasele, adică fasolea albă, mazărea boabe și linte pot fi consumate dacă sînt tolerate, dar numai după aruncarea primei ape de fierbere și după trecerea lor prin sită.

Carnea, inclusiv cea de pește, este permisă dacă e slabă și preparată sub formă de rasol sau grătar, fără sara-

mură sau sosuri grase. Sînt complet interzise: conservele de carne și pește, mezelurile, carnea de rață sau de gîscă, vînatul, crustaceele.

Ouăle pot fi consumate numai în cantități mici, în budinci, prăjituri uscate sau biscuiți.

Grăsimile vor fi utilizate cu prudență: untul în cantități de cel mult 40-50 g pe zi, iar uleiul de floarea soarelui în cantități de 30-40 g. Smîntîna, frișca și untura sînt interzise.

Fructele sînt permise sub orice formă. Se vor evita fructele acre, necoapte, și mai ales nucile și alunele care conțin prea multe grăsimi.

Băuturile alcoolice sînt contraindicate, ea și cafeaua, cacao și ceaiul rusesu tare. Se vor bea ape minerale, ceaiuri de plante. De asemenea se va suprima, dacă e posibil, fumatul.

Dr. Z. A. Barski

URGENTE

Intoxicația cu ciuperci

Intoxicațiile cu ciuperci sînt cunoscute din cele mai vechi timpuri (Asiria, Babilon, Grecia, Roma etc.) sub formă accidentală sau în scop criminal.

Multe specii de ciuperci, foarte asemănătoare cu cele comestibile și făcînd parte din aceeași „familie” botanică, pot da intoxicații. Acestea sînt de gravitate variabilă, majoritatea manifestîndu-se prin tulburări acute digestive, cu sau fără simptomatologie nervoasă.

Unele din cele mai grave intoxicații sînt produse de către amanite și în special de Amanita Phalloides, care pot fi confundate cu Armillaria meles (ciuperci comestibile numite și halimaș, ghebe, opintici sau popinici).

S-a constatat că intoxicația se produce chiar și prin consumul unor cantități foarte mici de ciuperci (cîteva bucățele). Clinic, intoxicația se caracterizează printr-o „perioadă de latență” de 10-20 de ore, după care apar: astenie, ameteți, grețuri, arsuri, tulburări de vedere. În faza a doua apar tulburări digestive dominate de vărsături, dureri abdominale, scaune diareice uneori cu sînge, tulburări nervoase și psihice (agitație, somnolență, comă) și tulburări cardiovasculare de tip colaps circulator periferic. Mai tîrziu, după 10-15 zile se pot produce și tulburări hepatice cu subicter sau chiar icter.

Intoxicația cu ciuperci fiind foarte gravă se va acorda de urgență o îngrijire specială bolnavului, pînă la venirea medicului. I se vor da să înghită băuturi sărate și dulci, răcite la gheață, în cantități mici și repetate. I se va da cafea neagră tare și i se vor pune comprese calde pe abdomen. Sînt interzise cu desăvîrșire băuturile spirtoase!

— Doctore, mor...
— Sînteți martori că nici nu m-am atins de el

Desen de V. Ciumburidze

Pentru susținerea funcțiilor vitale se va așeza bolnavul cu capul mai jos decît trunchiul, făcîndu-se totodată încălzirea extremităților și se va institui la nevoie respirația artificială.

Intoxicațiile cu ciuperci pot fi evitate prin consumul unui număr restrîns de specii, bine cunoscute, evitarea ciupercilor cu volvă sau bulb, precum și a celor tinere, care au aspect încă neprecizat.

Dr. S. M. Morcinis

TEMĂ DE SEZON

Igiena pielii, vara

Căldura și expunerea îndelungată la soarele arzător din timpul verii fac ca pielea să piardă o parte din apa pe care o conține, fapt care are consecințe negative mai ales asupra supleții și netezimii ei.

Deshidratarea pielii se produce în sezonul cald cu atît mai mult la femeile care au unele tulburări glandulare, cum ar fi de pildă un dezechilibru în funcționarea ovarelor sau care prezintă tulburări nervoase, insomnie, astenie etc.

Ca urmare a deshidratării, pielea își pierde elasticitatea, devine ofilită, ștearsă, se ridează și se usucă. Asupra tenului, mai ales a celui uscat sau a celui fin și sensibil, lipsit de stratul protector de grăsime, deshidratarea are consecințe din cele mai nefaste, care adesea nu pot fi remediate decît cu multă perseverență.

Se va evita, de aceea, expunerea excesivă a feței la acțiunea razelor solare, păstrîndu-se la plajă în permanență o pălărie cu boruri mari. Băile de aer și soare se vor face în mod progresiv, începînd cu 5-6 minute pe fiecare parte a corpului și ajungînd la maximum o oră — o oră și jumătate pentru față. Obrăzului va fi protejat de acțiunea puternică a radiațiilor solare prin creme de genul celor care se găsesc în comerț sau printr-o cremă antisolară cu următoarea formulă: antipirină 6 g + apă de flori de portocale, lanolină, vaselină cîte 30 g — excelentă pentru pielea albă și uscată.

Persoanele cu ten uscat vor folosi această soluție vara ori de cîte ori vor ieși din casă. Seara, se vor pune pe față comprese călduțe cu infuzie de mușețel, nalbă sau apă de flori pentru înmuierea pielii. După îndepărtarea compreselor se va unge pielea cu o cremă hidratantă. Iată formula unei astfel de creme: lanolină 12 g + butir cacao 5 g + ceară albă 7 g + ulei de parafină uz intern 30 g + apă 20 g.

Dacă apa folosită la spălat este calcaroasă, se va renunța la folosirea ei, înlocuind-o cu infuziile indicate mai sus sau cu lapte de demachiat, care se găsește în farmacii și drogherii. Se va evita în orice caz spălarea obrazului cu apă caldă și săpun. De asemenea este total interzisă folosirea glicerinei concentrate, a loțiunilor pentru față în componența cărora intră alcoolul, a uleiurilor minerale necorectate cu ingrediente favorabile și a cremelor cu mercur.

Dr. Irina Sovietova

AFGANISTAN

Virtuozități campestre

Afganistanul sărbătorește Anul Nou în martie. Oficial, sărbătoarea e numită, însă, Ziua țăranului. O privire aruncată pe ogoarele lucrate cu trudă de țărani te ajută într-adevăr să înțelegi însemnătatea aportului adus de țăranime în economia țării, perseverența și efortul pe care trebuie să le depună pentru ca pământul să rodă deasă. De aceea sărbătorirea primei zile a Anului Nou musulman este cu bune temeuri închinată țăranilor.

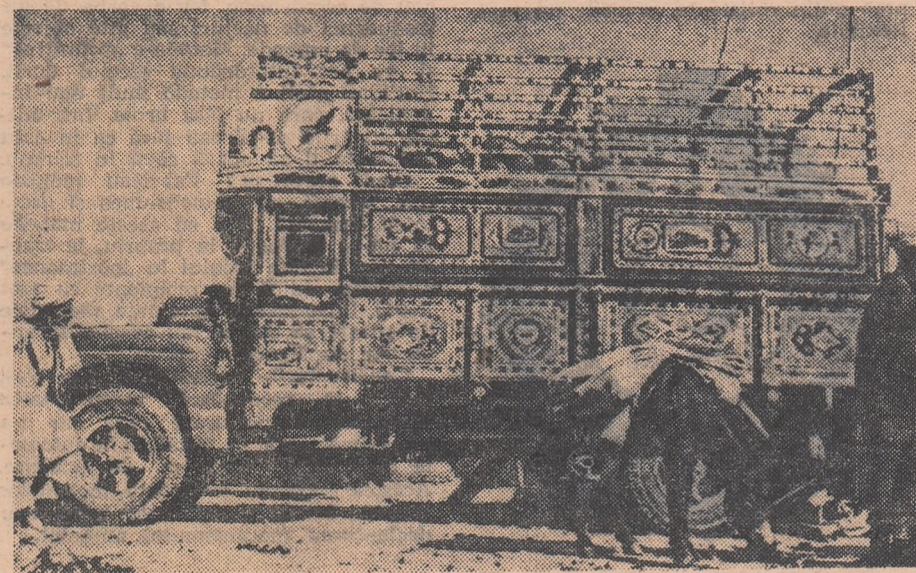
În această zi se desfășoară o tradițională serbare populară.

Din zori, cai splendizi, cu picioare subțiri și zvelte și cozi lungi, scurmă nerăbdători cu copita pământul. Tauri furioși și boi flegmatici încinși pe sub burta și panglici multicolore, acoperiți cu fișii de mătase sau drapele naționale și cu gîtul virit în juguri fru-

spre tribuna oficială. Tobe și întezesc ritmul și răpăitul lor îndrăcit se contopește cu clinchetul de oțel al uneltelor; fiecare dansator din coloană lovește cu lopata lui în cea a vecinului.

La un moment dat, în fața coloanelor pășesc cinci sau șase dansatori dintre cei mai talentați: ei aruncă lopetele în sus, le prind cu o uimitoare ușurință, apoi, apucându-le de coadă numai cu o mână, încep să se rotească într-un ritm amețitor, învîrtind unealta în jurul lor la o distanță foarte mică și, prin urmare, primejdiosă, de vecini și spectatori.

Îndărătul lor, douăzeci de bărbați execută, în răpăitul frenetic al tobelor, dansul atan. Dansatorii, desculți, își leagă mai întâi ritmic capetele descoperite, apoi încep să le agite brusc într-o parte și într-alta. Părul lung le

Un camion modern cu ornamente tradiționale afgane

mos pictate, se uită chiorș la mulțimea ce se foliește de colo-colo. Cămilele stau în rînduri strînse și privesc mîndre în jur. Au spinările acoperite cu covoare, iar harnașamentele împodobite cu smocuri de lînă roșcat-închisă; pe cap poartă, la fel ca arbitrele eleganței de prin partea locului, două sau trei baticuri de mătase, în timp ce de picioare le sînt prinși clopoței care scot un clinchet melodios. Cîini fioroși, mari cît un vițel, legați în lanțuri așteaptă să se întrecă cu semeni de-ai lor.

Serbarea începe cu citirea unor versete din Coran. Difuzoare puternice poartă pînă hăt departe glasul tărăgănat al bătrînului mulla. Apoi, se dă citire mesajului de Anul Nou al regelui, după care înalți demnitari și un mare grup de țărani sîdesc puieti.

Dansul lopeților — bil-bazi — e primul număr din programul artistic. La dans iau parte trei grupuri de țărani. Un grup de țărani poartă șalvari verzi și cămăși încinse cu briuri albastre de mătase. Un altul, haine albe și jileți negre scurte, brodate cu fir de aur și mătase roșie. Cei din al treilea grup sînt îmbrăcați mai modest, ca în zile de lucru. Fiecare ține în mînă cîte o lopată ascuțită, lungă de doi metri și învrîstată cu dungi roșii și galbene.

Cum răsună primele acorduri, artiștii își aruncă lopețile pe umăr și pornesc

acoperă fețele brobonite de sudoare. În sfîrșit, toți scot, ca la comandă, niște baticuri multicolore, le ridică cu ambele mîini deasupra capului și, fără să înceteze dansul, părăsesc „scena” în ro-pote de aplauze.

După o scurtă pauză, pe niște covoare întinse de-a dreptul pe pămînt se așează în cerc cîțiva luptători. În mijlocul lor se află ostad-ul, un uriaș pleșuv în tricou roșu, cu pîntec mare, care nu-i stingherește însă deloc mișcările pline de vioiciune. E Nizam, cel mai cunoscut antrenor de luptători din Afganistan. El execută salturi și dansează laolaltă cu ceilalți, repetînd mișcările în fața fiecăruia și deci ocolînd tot cercul. Apoi încep să se producă alți luptători — niște tineri voinici, membri ai clubului „Ariana”, care au participat deseori la competiții internaționale.

La un moment dat crainicul anunță o nouă întrecere, chub-bazi. Își dau concursul elevii maestrului de scrimă Abdul Selim. Chub-bazi e cunoscut în Afganistan de peste o mie de ani cînd a fost adus acolo de arabi. Elementele acestei lupte au servit cîndva războinicilor arabi ca exerciții pentru însușirea artei de a mînuși sabia și, după cît se pare, s-au păstrat neschimbate pînă în zilele noastre. Scrimerii sînt înarmați cu niște bețe subțiri de lemn și cu mici scuturi circulare de piele.

În încheierea numărului își dă concursul bătrînul ostad (antrenor n.n.) Abdul Selim. La începutul competiției, comentatorul anunțase că Selim are 90 de ani, dar acum afirmă că ar avea 95. Oricum, măiestria nonagenarului ostad stîrnește, pe bună dreptate, admirația publicului. După ce intră pe teren cu pas ușor și vioi, se înclină demn, conștient de meritele sale, în fața tribunelor, salutînd cu originala-i „sabi” după toate regulile vechiului ritual. Are o ținută impecabilă, siguranță în mișcări și reacționează rapid la orice atac al adversarului.

Ultimul număr al programului este executat de animale. Se anunță kuch-janghi — lupte de berbeci. Kuch sînt numiți berbecii bătaioși cu coarne lungi răsucite în spirală. Sînt introduși doi berbeci, unul negru și altul cenușiu. Cu capetele plecate înainte, patrupedele se aruncă una asupra celeilalte și se izbesc cu frunțile, vîdînd o îndărătnicie rar întîlnită. Apoi, la îndemnul stăpînitorilor, loviturile se repetă cu multă înverșunare pînă cînd arbitru anunță rezultatul meciului — care se încheie la egalitate.

Urmează apoi markal-davani, cu alte

cuvinte „curse de călărie”, dar nu pe cai, ci pe catiri. La un semnal, zeci de asini de diverse culori, înșeuți după toate regulile și cu harnașamente pictate, încep să galopeze în cerc. Patrupedele se comportă după cum le taie capul. Unele zburdă urmînd exact conturul unui cerc, altele o iau drept înainte, încercînd să-și întrecă adversarii.

Crainicul, care este și arbitru, iese în fața unui catir care a luat-o razna pe cîmp și încearcă să-l aducă pe drumul cel bun: „Încotro ai pornit-o urecheatulă, nu știi că trebuie să mergi în cerc?”

Curînd se anunță învingătorul. E un patruped cenușiu, care din prima clipă a competiției a galopat, cum prevedea regulamentul, numai în cerc întrecîndu-și astfel adversarii. Arbitrii se interesează de numele călărețului — un tînăr vioi și vesel. După încheierea serbării va căpăta un premiu.

În timp ce competițiile își urmează astfel cursul, numărul locuitorilor adunați pe versantul muntelui la poalele căruia se află terenul de sporturi continuă să crească. Din grătarele pe care se frige șășlikul se înalță nori de fum, în tigăile negre, în care se prăjește pește, clocotește uleiul încins.

Oamenii șed pe covoare și rogojini întinse la tot pasul. Prin mulțime își fac loc vînzători de tot soiul de bunătăți. Pe niște măsuțe rotunde sînt expuse fructe uscate, mazăre fiartă, stafide, nuci etc. Ici colo se zăresc grămizi de covrigi cu miere și ouă fierte vopsite. Niște băieți poartă pe tablale mari bucăți de gheață și niște găleți grele, strigînd, pînă răgușese:

„Aaapă la gheață!”

Petrecerea se încheie tîrziu, cam pe la miezul nopții, cînd deasupra Kabulului se înalță luna plină.

T. Kniazeva

MADAGASCAR

Un „aeroport”
cu iarbă pînă la brîu...

Am avut norocul ca, într-un răstimp scurt, să vizitez mai multe localități. Insula are șosele puține, și acelea accidentate. Dar cu avionul se poate călători oriunde; ceea ce nu înseamnă însă că fiecare oraș își are aeroportul lui. La Mandabe, de exemplu, am aterizat într-o cîmpie în care iarba ne venea pînă la brîu...

Am vizitat nordul și sudul frumoaselor insule, care-și păstrează și acum tradițiile și obiceiurile seculare. În regiunea sudică, bunăoară, femeile poartă o îmbrăcăminte foarte sumară — o fișie de pînză prinsă în jurul soldurilor, în timp ce în nordul populat de triburi arabe ele sînt înveșmîntate din cap pînă în picioare, în voaluri negre, impenetrabile.

În lacurile din minusculele insulițe Nosy-Be, mișună crocodili, iar în pădurile din platoul central există fluturi mari cît un liliac. În centrul capitalei, din zece pietoni opt umblă desculți, dar poartă neapărat pălărie.

De altfel și multe alte lucruri ni s-au părut insolite. Bunăoară, președintele partidului Congresul Independenței, partid progresist, este în același timp primarul capitalei, Tananarive, deputat în parlament, președinte al Consiliului pentru pace din Republica Malgașă, directorul unui colegiu și pastor la biserica protestantă. Într-o seară, cînd am ajuns, la ora fixată, acasă la domnia-sa, soția m-a rugat, în timp ce mă conducea în salon, să mai aștept puțin:

— Richard a fost chemat urgent ca să facă un maslu unui muribund... Într-o jumătate de oră va fi aici...

...Într-o zi am făcut o vizită la Ministerul de Interne. Am străbătut un labirint de culoare; prin ușile întredeschise se auzea țâcănitul mașinilor de scris. În jurul meu era un continuu du-te vino. Civili și militari intrau și ieșeau. Biroul ministrului se afla în fundul unui coridor. Intrarea era păzită de ostași cu statură monumentală. M-am apropiat și mi-am declinat numele. Un ostaș de gardă a dispărut îndărătul unei uși, apoi s-a înapoiat, a bătut din pînteci și a încremenit în poziția de drepti. Imediat, în prag s-a ivit un bărbat în haină albă cu guler răsfrînt. Era ministrul de Interne. Mi-a întins mîna și m-a pofțit să intru, după care a închis ușa masivă...

Vizita mea n-avea nici o legătură cu problemele care intră în competența acestei instituții. Ministrul este în același timp secretar general al Partidului so-

cial-democrat, partidul aflat la putere și directorul influentului ziar La République. În plus este și animatorul sindicatelor din cooperative...

La sfîrșitul discuției, ministrul mi-a propus pe neașteptate:

— Vreți să vă pun la dispoziție avionul meu? Ați putea face inconjurul țării și vizita cîteva cooperative.

Puteam să refuz?

A doua zi dimineața, un mic bimotor m-a transportat în sudul insulei.

Orașul Morondava se află pe coasta sud-vestică a insulei, față în față cu Africa. Singurul hotel din localitate, construit în întregime din lemn, evocă un vapor. Treptele, scîrție, ușile și jaluzelele de asemenea. Căldura și umiditatea oceanului, extrem de apăsătoare, înăbușeau orașul. Erau 43 de grade la umbră.

— Astăzi s-au semnalat cazuri de insolajie — mi-a spus dl. Ramiliarison, prefectul orașului Morondava.

Ne aflam pe veranda hotelului. Prefectul bea whisky la gheață, pentru potolirea setei.

Apoi, domnul Ramiliarison mi-a ținut un adevărat curs de istorie despre pămîntul malgaș.

Acum un secol insula era renumită ca o țară cu mulți știutori de carte. În 1880, de exemplu, a fost promulgat un decret cu privire la învățămîntul general. Dar, începînd din 1908, cu alte cuvinte la numai 12 ani după ce insula și-a pierdut independența, numărul știutorilor de carte a scăzut cu o treime...

Insula are mari suprafețe de pămînt fertil, dar încă necultivat. Din avion se zăreau, șerpuiind, niște fișii roșcate. Madagascarul are o rețea foarte densă de cursuri de apă care străbat niște terenuri cu pămînt roșcat. Pentru ca bogățiile naturale să poată fi puse în valoare — mi-a spus prefectul — țăranii au trebuit grupați, ajutați cu mașini, seminte și învățați să cultive pămîntul după metode moderne.

Și după ce căldura s-a mai potolit și dinspre ocean a început să adie briza răcoasă, dl. Ramiliarison m-a condus să vizitez o cooperativă. Am intrat într-un mare hangar. Pe o pardoseală de ciment se aflau niște grămizi de boabe albe mari. Este o varietate locală de plante leguminoase, de foarte bună calitate. În fața femeilor care sortau boabele se afla cîte un vas. Grăunțele cenușii erau aruncate într-o parte, cele cu defecte, oricît de mici, într-alta, boabele albe, impecabile, erau așezate separat. După această operație, grăunțele sînt trecute prin niște site mari și ambalate în saci de iută, spre a fi exportate în Anglia, Belgia sau Japonia.

Intr-un alt hangar, am găsit o scenă similară, numai că în locul legumelor erau arahide. Ele sînt curățate de pămînt în niște bazine, apoi selecționate după grosime.

Cînd am pornit spre chei, soarele, reflectat de oglinda vert-bouteille a oceanului, strălucea orbitor. La un moment dat, mașina a stopat. În fața noastră, pe țărmul deșert, foarte aproape de mare, se înalța un edificiu vopsit în verde deschis fără ferestre, numai cu o poartă. Este instalația frigorifică construită de pescarii din Morondava. E aproape terminată. De acum înainte pescarii nu vor mai depinde de proprietarul singurului frigifer din localitate.

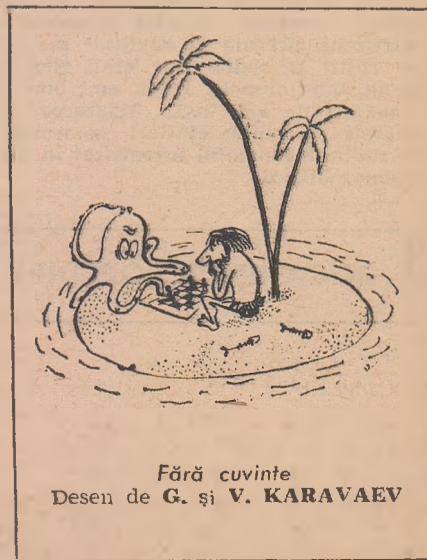
Apoi am vizitat o școală, am străbătut împrejurimile presărate cu colibe cu pereții împlețiți, am fotografiat coline dominate de tradiționale sculpturi în lemn.

— Și acum, ce-ați mai dori să vedeți? — m-a întrebat, meru afabil, dl. Ramiliarison.

— Un baobab.

Fără să-și precupețească timpul, prefectul m-a condus afară din oraș, într-o pădure de arbori gigantici, un soi de dirijabili cu coadă...

V. Katin

Fără cuvinte
Desen de G. și V. KARAVAEV

Visul li s-a împlinit : au absolvit școala de marină din Baku și acum sînt marinari „adevărați” pe o navă „adevărată”

DOCUMENTE SONORE

Memoria benzii de magnetofon

Benzile de magnetofon rinduite pe rafturile din camera de lucru a lenin-grădeanului Lazar Magracev alcătuiesc o colecție unică și zguduitoare de sunete care n-au nimic comun cu muzica. Bubuit de explozii, făcând de mitraliere, urletul vîntului pe străzile pustii, strigăte de durere — aceste înfiorătoare sunete au fost înregistrate de Magracev în timpul celor 900 de zile cît a durat blocada Leningradului. Colindînd cu magnetofonul prin adăposturi, uzine, avanposturi el a adunat un mare număr de documente sonore pe care astăzi le ține la dispoziția celor interesați.

Unele înregistrări au rămas, însă, anonime, căci în vîltoarea evenimentelor Magracev nu reușea întotdeauna să-i identifice pe posesorii vocilor. De aceea, el încearcă azi să completeze aceste lacune, recurgînd la ajutorul emisiunilor radiodifuzate. Așa se face că, nu de mult, posturile de radio din Leningrad au transmis una din aceste benzi anonime, în care o voce răgușită de bărbat istorisea, în fraze scurte și întretăiate, cum a reușit să incendieze patru tancuri inamice. Despre posesorul vocii nu se știa decît că făcuse parte dintr-un pluton comandat de sergentul-major Kuznețov. Ascultătorii care știau ceva despre curajosul ostaș erau rugați să-i scrie lui Magracev.

Peste cîteva zile colecționarul de documente sonore a primit o scrisoare din Voronej, semnată de Alexandra Zolotariova, care-l înștiința că fratele ei, Ivan Zolotariov, căzut la datorie în anii războiului, a făcut parte din plutonul sergentului-major Kuznețov și a distrus cîteva tancuri germane. Așa a apărut pe bandă numele eroului Zolotariov.

Într-un mod similar au fost identificați și mulți partizani din împrejurimile Leningradului, care în ilegalitate au activat sub nume de împrumut. În 1942, de exemplu, cînd nici avioanele n-au mai putut aproviziona orașul asediat, pe unicul drum de acces, peste Ladoga înghețată, la Leningrad a sosit un detașament de partizani cu 230 de sănii încărcate cu 56 de tone de alimente. Înainte de a ajunge la Ladoga partizanii străbătuseră 120 de kilometri în spatele frontului inamic. Magracev a înregistrat emoționanta întîlnire dintre locuitorii orașului infometat și partizani, precum și cuvîntul acestora — rostit la radio. Dar eroii zilei nu și-au spus numele. După mai bine de douăzeci de ani, însă, Magracev i-a regăsit pe supraviețuitori, transmițînd la radio documentul înregistrat în acea memorabilă zi.

MICA ENCICLOPEDIIE

Caricatura și istoria tehnicii

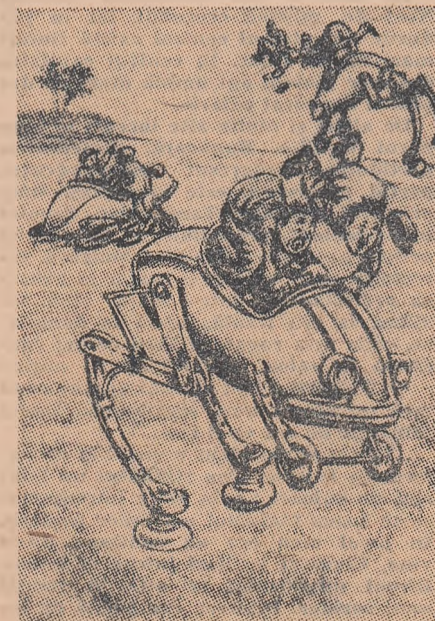
Alături de nenumărate tomuri consacrate fenomenului complicat și descuri contradictoriu al dezvoltării

tehnicii în secolele XVIII și XIX, caricatura e și ea o sursă demnă de luat în seamă. Căci caricaturistii au reacționat foarte prompt la modificările introduse de mașini în viața și mentalitatea oamenilor, iar zîmbetul lor, vesel sau amar, sugerează posterității atitudinea contemporanilor față de inovațiile mecanice.

Cum trebuie înțeleasă, de pildă, imaginea acestei locomotive-păianjen? Se știe că la mijlocul secolului XIX Europa a început să fie împinzată de linii ferate. Dar ele marcau nu numai apariția unui confortabil mijloc de transport, ci și dezvoltarea impetuoasă a comerțului și deci posibilitatea agonisirii unor averi fabuloase. Pe de altă parte, adepții trecutului patriarhal socoteau că terasamentele ar urîți peisajul, iar locomotiva ar vicia aerul și ar infesta satele cu maladiile fizice și morale ale orașului. Subliniind acest aspect al mecanizării transportului, un caricaturist al vremii și-a imaginat trenul ca un păianjen care a țesut în jurul lui o pînză de linii ferate și-și pîndește victima.

O dată cu înmulțirea inovațiilor tehnice n-au întîrziat să se producă, firește, și eșecurile. Caricaturistii s-au grăbit să le înregistreze. Englezul W. Heath Robinson a creat un ciclu de desene înfățișînd gigantice și complicate prese pentru stoarcerea unei singure lămii, pentru încercarea dinților falși etc.

La sfîrșitul secolului trecut a apărut un nou mijloc de transport și o nouă victimă a caricaturistilor: automobilul. Iată-l sub formă de „vehicul-broască”, mărturisind chinurile primilor automobiliști în luptă cu imperfecțiunile sistemului primitiv de dirijare. Într-adevăr, strămoșii elegantelor și confortabilelor limuzine de azi nu erau ușor de urnit din loc și conducerea lor implica un anumit risc și stoicism. Volanul se dovedea neascultător, anvelopele

prea puțin rezistente, arcurile nu prea flexibile.

Iar acesta este inginerul și omul de știință Siemens, unul dintre pionierii iluminatului electric.

Un dirijabil trăgînd un car cu fin, Neptun spînzurîndu-se de necaz cînd deasupra mării apare primul avion și alte imagini din publicațiile de la începutul secolului nostru au ținut pasul cu cele mai noi realizări tehnice, cu începuturile navigației aeriene.

F. Dementiev

PROIECTE ÎN ARHIVĂ

Pentru ocrotirea Florenței

Acum 450 de ani, Leonardo da Vinci a elaborat un sistem de diguri, lacuri, ecluze și canale care ar fi putut feri Florența de inundații catastrofale ca aceea din anul trecut.

Proiectul lui Leonardo da Vinci n-a fost o încercare de a concretiza o idee utopică, ci s-a bazat pe un studiu temeinic, întreprins, parțial, în scopuri militare. Marele artist și om de știință a cercetat întinderile dintre Florența și Roma în timpul campaniei militare a lui Cezar Borgia. Planul lui Leonardo da Vinci prevedea construirea în nord-vestul Florenței a unui lac artificial și a două diguri pe fluviile vinovate de calamitatea din toamna anului trecut. Un sistem de canale trebuia să unească acest lac artificial cu fluviul Tibru, iar unul dintre canale să facă legătura între Florența și portul Livorno. Captînd apele fluviului Arno, acest canal ar fi pricînit mari pagube orașului rival Pisa.

Dar proiectul lui Leonardo da Vinci n-a fost realizat. Specialiștii moderni socotesc, însă, că ideile lui ar trebui luate în considerare pentru a feri comorile Florenței de furia apelor.

D. Noșin

Cît costă descoperirea Americii?

Cam cît a costat, în prețurile de astăzi, descoperirea Americii? Cîțiva economiști din S.U.A. s-au amuzat să calculeze că pregătirea expediției lui Columb n-a cerut mai mult de 2 000 de dolari. Cu acești bani astăzi nu numai că nu s-ar putea descoperi un continent, dar nici măcar o specie nouă de virus: un microscop electronic costă cel puțin 20 000 de dolari.

2 000 000 de cuvinte

Oricît ar părea de ciudat, nu literații, ci chimiștii posedă limbajul cel mai bogat. Într-adevăr, dicționarele de termeni chimici au ajuns să cuprindă aproape 2 milioane de cuvinte. O bogăție surprinzătoare în comparație cu cele 100—10 000 de cuvinte cu care jonglează limbajul nostru cel de toate zilele.

Banii se topesc

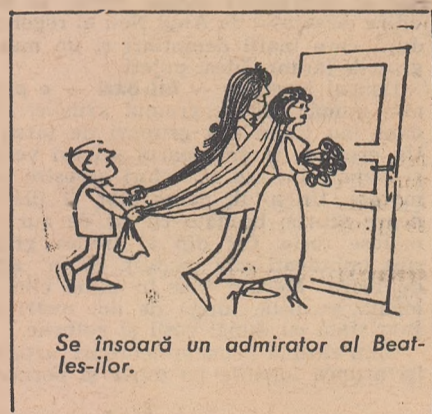
Automatele pentru vînzarea țigărilor au apărut pe străzile orașelor engleze încă înainte de război. Dar tot atunci poliția s-a găsit pusă în fața unui gen nou de escrocherie. Nu e vorba de introducerea de nasturi sau alte obiecte în loc de monede. Metoda e „primitivă” și nu are întotdeauna efectul dorit. Hoții au găsit o metodă mult mai ingenioasă, care nu lăsa urme. Într-adevăr, țigările dispăreau fără ca în casa automatului să apară ceva în schimb. Cum procedau? Fabricau monede din... gheață, cu dimensiunea și greutatea necesară. Dar ca aceste monede să nu se topească, la propriu, le transportau la fața locului în „portmonee” adecvate, adică în recipiente cu azot lichid. Introduse în automate, monedele de gheață se comportau ca și cele autentice, după care se topeau.

Construcții automatelor au fost nevoiți să recunoască ingeniozitatea făptașilor, împrejurare care nu i-a împiedicat, însă, să instaleze în automate dispozitive electrice de încălzire. Acestea încercau rezistența monedelor la căldură și abia după aceea permiteau declanșarea mecanismului automat.

Reclamă

Cum ați proceda dacă vi s-ar cere să întocmiți textul unei reclame pentru o băutură atît de bizară cum e sucul de portocale cu usturoi? Nu-i o treabă ușoară, cu atît mai mult cu cît firma producătoare a destinat sucul copiilor. Iată cum s-au descurcat specialiștii în reclamă ai unei publicații americane: „În magazine a apărut o miraculoasă băutură pentru copii, sucul de portocale cu usturoi care, în afară de efectele curative mai are o proprietate prețioasă: ajută la găsirea copiilor în întuneric”.

V. Cereșkin

Se însoară un admirator al Beatles-ilor.

Georg Bauer alias...

(Urmare din pag 4-a)

vise și rezista din ce în ce mai greu la torturile neomenesti la care era supusă. Cu toate acestea n-a trădat pe nimeni și nu i s-a putut smulge nici o mărturie. Făcea încercări desperate ca să scape. Dar într-o dimineață ofițerul de serviciu, Marchand, a intrat la mine și mi-a povestit că a executat-o. Înainte de execuție, însă, fusese batjocorită de S.S.-iști. Marchand mi-a descris amănunțit scena, rizind dezgustător. Iar eu a trebuit să-l ascult, fără să pot, fără să am dreptul să-l omor... În aceeași zi am văzut trupul desfigurat al Anei...

Această întâmplare a fost pentru mine unul din episoadele cele mai cumplite ale războiului, lăsându-mi senzația propriei neputințe...

★
În ultima perioadă a serviciului meu în cadrul spionajului german am lucrat pentru Abwehr, în Polonia. Eram pregătit ca să fiu trimis în Uniunea Sovietică, mi se cerea „să mă perfecționez” în limba rusă și să fac cunoștință cu „modul de viață sovietic”.

Prelegerile fasciste despre realitatea sovietică, despre „sufletul rus” și buletinele informative despre situația din U.R.S.S., inventate în întregime, erau absolut ridicole.

În aceste ultime luni petrecute în Polonia, anume din mai pînă în august, am fost verificat cu minuțiozitate. Naziștii voiau să se convingă dacă eram pregătit pentru a îndeplini o misiune atât de periculoasă într-o situație defavorabilă Germaniei. Trebuia să dovedesc că și după înfringerea Reich-ului voi fi gata să militez pentru ideile fasciste.

Și dovedeam... Noul meu șef, bătrînul gestapovist Klammt, nu se mai sătura privindu-și tinărul subaltern Rudolf Kirsch. Nu făcea un pas fără mine. Eu eram memoria, ochii și mina lui dreaptă. Era de ajuns să-l las cîteva minute să se și enerva:

— Unde-i Rudy? Chemați-l pe Rudy!

La 6 august 1944 am depus pentru a doua oară jurămîntul de credință Führerului, iar la 7 august am transmis la Moscova, prin agentul de legătură, ultima informație.

Mai departe evenimentele s-au desfășurat așa:

La 8 august am fost convocați cu toții la Poznan. Se strînsese acolo toată ciuca gestapovistă, șefii de secții ai serviciului de contraspionaj, ai Abwehr-ului etc. Eu luam masa cu Klammt, la popotă. Niciodată nu mă simțisem atât de bine, de sigur de mine și așa zice chiar vesel. Eram contaminat de atmosfera generală de exaltare nervoasă, de sentimentul propriei însemnătăți, care precede întotdeauna adunările importante la care sînt invitați numai oamenii cei mai de încredere... Căci e plăcut să poți „intra” acolo unde alții nu pot pătrunde, unde nu se poate ajunge nici în schimbul unei mari sume de bani, să faci parte dintre cei „aleși”.

Dar deodată, în popota aceea, printre cei care prinzeau și discutau voios, zîmbindu-și amabil, am simțit o privire ațintită asupra-mi... La masa vecină se afla șeful serviciului de contrainformații al armatei a VI-a, fostul meu șef, comisarul Meissner.

Deși eram pregătit să fac față la tot felul de situații neprevăzute, am simțit cum încep să-mi tremure genunchii.

Curînd, Meissner se scula de la masă, se apropie de noi și foarte dur, ca la in-

terogatoriu, întrebă:

— Cum ai reușit să ajungi aici, înviatele din morți?

— Domnule comisar, mă confundați cu cineva...

— Cu cine te confund ai să afli mai tîrziu. Dar la Șahti și Taganrog eu te știam ca pe Georg Bauer, care și-a sfîrșit viața sub roțile trenului...

— Numele meu e Rudolf Kirsch, domnule comisar. Domnul comisar Klammt poate confirma acest lucru.

Klammt tăcea însă. Era galben ca ceapa, se speriasse probabil; bineînțeles nu pentru mine, ci pentru el. O astfel de „eroare” nu i s-ar fi iertat în vecii vecilor.

I-am făcut un semn lui Meissner și l-am rugat să iasă cu mine afară.

— Domnule comisar — i-am spus rîspicat, — atitudinea dv. mă miră. Cine v-a dat dreptul să-mi divulgați adevăratul nume? Sau poate că nu sînteți în curent cu operația „Fuchs”?

Evident, nu exista nici o operație „Fuchs”. Dar încercam în felul acesta să derutez pe Meissner și să cîștig timp. Așa încît am continuat:

— Rolul jucat de mine la Taganrog e cunoscut de autoritățile superioare. De altminteri, dacă doriți putem clarifica situația imediat după consfătuire.

Meissner mă privea uimit. L-am salut și m-am întors calm la popotă, dar nu în sala comună, ci într-o încăpere alăturată, iar de acolo am ieșit în curte pe scara de serviciu. O oră mai tîrziu mă aflam la locuința conspirativă pe care mi-o pusese la dispoziție serviciul de informații sovietic cu ajutorul patrioților polonezi. Dar ceea ce-i mai surprinzător este că, după cum am aflat mai tîrziu, nici Meissner și nici Klammt n-au anunțat dispariția mea. Ulterior, s-a spus că așa fi fost răpit de ilegaliști.

La 11 sau 12 august am sosit pe pămînt sovietic. La început la statul major al diviziei, iar de acolo la statul major al armatei. Și pentru prima dată de un an și jumătate, cînd m-am culcat la statul major al armatei am început să vorbesc în somn.

Pe urmă... Am primit carnetul de comsomolist, salariul din urmă și am luat legătura cu părinții. Mi s-au înmînat decorațiile: ordinele „Drapelul Roșu” și „Marele război pentru apărarea Patriei” și cîteva medalii.

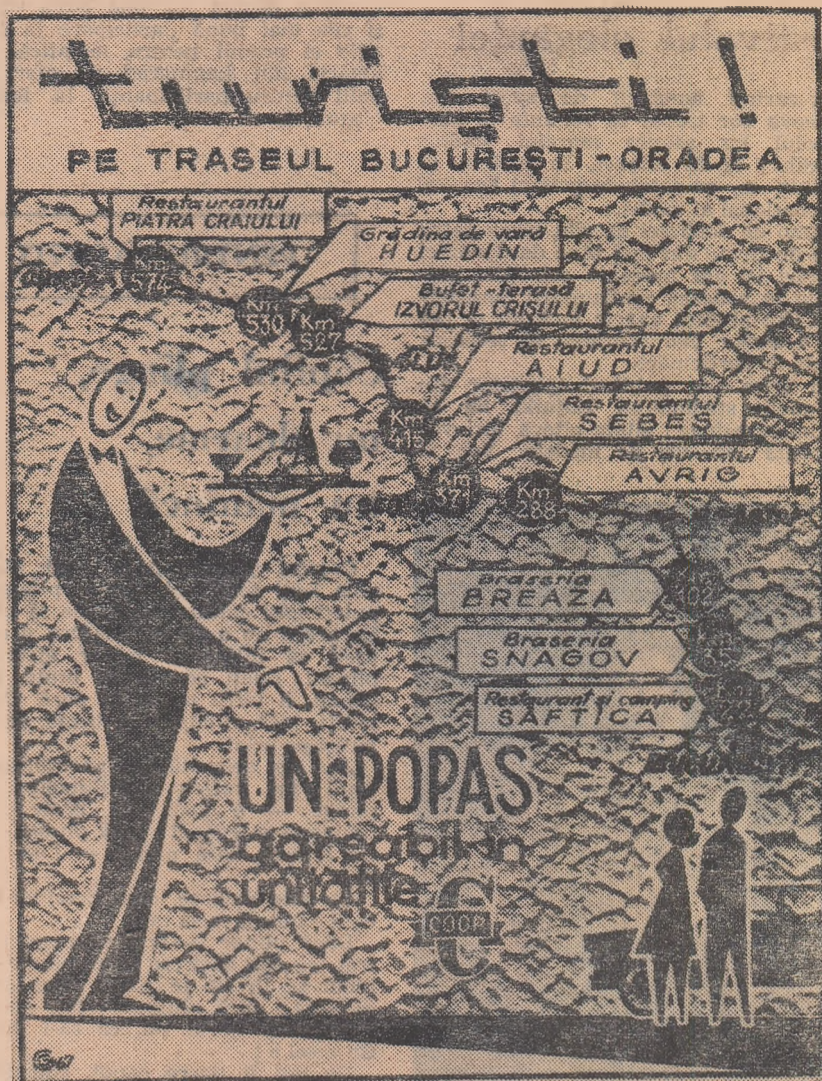
După război am trecut în rezervă, m-am înscris la institutul politehnic, l-am absolvit și acum sînt inginer. Am un băiat și o fată... Ce v-aș mai putea spune? Doresc ca întotdeauna să fie pace pe pămînt.

Am văzut de toate. Prin fața mea s-au perindat mari criminali, trădători mișcavi, dar și mulți oameni buni, cinstiți, care m-au ajutat. Într-un an și jumătate dincolo de linia frontului am neutralizat zeci de gestapoviști și am salvat viața multor patrioți sovietici, dar ființa cea mai dragă n-am reușit s-o salvez.

Am fost acasă la părinții Anei, le-am vorbit despre actele de eroism ale fiicei lor și am căutat să-i nemuresc amintirea.

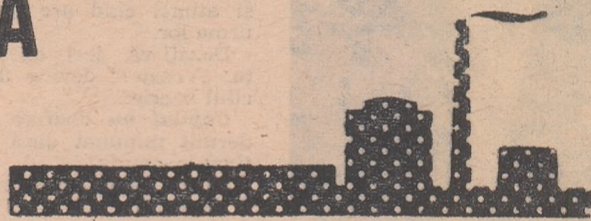
Cu asta, mi se pare că am terminat.

...Am copiat povestirea, aproape cuvînt cu cuvînt, din blocnotesul meu și o reproduc fără nici o schimbare. La început am vrut să-i dau o „haină artistică”, dar în asemenea cazuri literaturizarea nu are nici un rost. Și, de altfel, ce ar mai putea adăuga fantezia la faptele așa cum s-au petrecut ele în realitate?

Combinatul pentru fibre artificiale BRĂILA

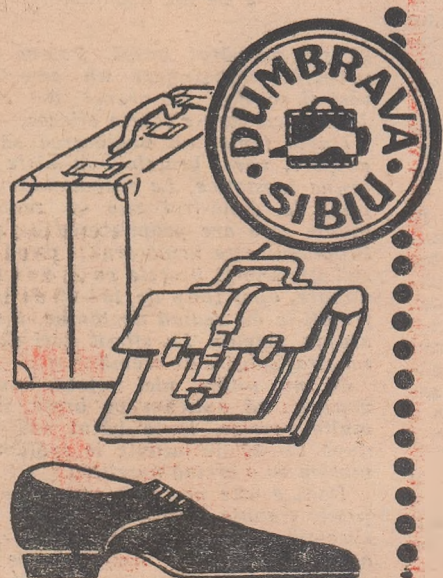
CFA

Produce și livrează pe bază de repartitie

- Celofibră tip lină
- Celofibră tip bumbac
- Rețele cord de mare rezistență
- Confecții din celofan normal tratat și hirtie, pungi sau coli de orice dimensiune de la 1—4 culori, pentru ambalarea produselor de larg consum cu emblema și textul indicat de beneficiar, în orice cantitate și prompt.

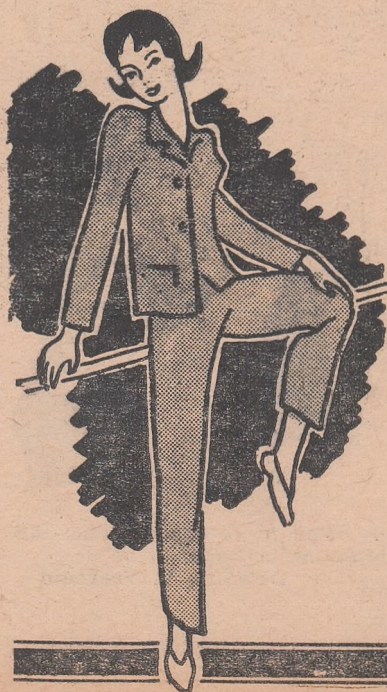
- Sulfat de sodiu.

CEREȚI
INCĂLȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE
DE MAROCHINĂRIE

DUMBRAVA

produse
de întreprinderea

ȚESĂTURI IMPRIMATE

- DIFTINA — FINET
- BORSEC, INDIAN
- ENKA-PIJAMALE

și țesături vopsite în fir și în bucată pentru cămăși și costume produse de

ÎNTRERINDERILE TEXTILE GALAȚI

13 DECEMBRIE-SIBIU

Festivalul eleganței

În curînd amatorii de sport din Moscova vor trebui să renunțe la monopolul lor asupra marelui stadion Lujniki: la 23 august, în incinta acestuia, se va deschide primul Festival Internațional al modei.

Timp de douăzeci de zile, circa patru sute de firme din mai bine de douăzeci de țări își vor prezenta colecțiile pregătite în vederea confruntării moscovite. Cifre absolut exacte încă nu se pot da, deoarece mai continuă să sosească cereri de participare.

În orice caz, publicul spectator din tribunele stadionului Lujniki nu se va putea plînge: zilnic cîteva țări vor prezenta 150—200 de modele. Vor fi

Casa de modă din Baku va prezenta acest ansamblu de vară

reprezentate toate tipurile de îmbrăcăminte: de lucru, de stradă, de seară, sportivă etc. etc. Să tot alegi!

În toate cele douăzeci de zile ale festivalului va fi prezent în arenă legislatorul principal al modei universale: Franța. O altă țară cu frumoase realizări, Italia, va fi reprezentată de Institutul de comerț exterior. Anglia, patria „mini-jupei“, va veni cu trei mii de modele. Australia, Austria, Suedia și multe alte țări s-au pregătit intens și ele, ca să nu rămînă mai prejos la festivalul eleganței internaționale.

Uniunea Sovietică a pregătit două colecții: una în care vor fi reprezentate toate republicile și una specială, intitulată „Moscova“. Ca și în cazul celorlalte țări, colecțiile sovietice vor prezenta moda de toamnă și iarnă 1967 și moda de primăvară și vară 1968.

Participanții la forumul moscovit au ales o formă netradițională de prezentare a modelelor: parada va include cadre de film și mici spectacole de estradă. Aceste elemente complementare au scopul de a face cunoscută spectatorilor nu numai moda, ci și viața țărilor participante.

Paralel cu Festivalul modei, în parcul Sokolniki se va deschide o expoziție internațională intitulată „Îmbrăcămintea“. Gazdele sovietice i-au afectat o suprafață de 50.000 de metri pătrați, pe care au fost construite 22 de pavilioane. Trei dintre ele sînt ocupate de U.R.S.S.

Dacă la festival se vor prezenta numai modele de îmbrăcăminte, la expoziție, vizitatorii vor putea vedea

țesături moderne și utilaje complexe de care dispun industriile textile din diferite țări.

În sfîrșit, încă un amănunt: direcția expoziției și a festivalului a pregătit diplome pentru cea mai bună colecție și cea mai bună participare la expoziție și premii pentru tematică. Monetăria din Leningrad va oferi medaliile pentru participanții la forumul eleganței.

PENTRU PĂRINȚI

Copilul plînge, nu doarme, nu mîncîcă

Copilul plînge. Abia l-ați alăptat, abia l-ați schimbat, dar el plînge. Nu puteți găsi cauza care-l face să plîngă. De aceea nu o puteți înlătura și atunci vreți să înlăturați măcar efectul — plînsul. Luați copilul în brațe, îl legănați, îi vîriți tetina în gură. Cum îl lăsați, însă, o clipă din brațe, se pune iarăși pe urlat.

Așa se dezvoltă pe neobservate la copil un reflex condiționat: dacă plînge — e luat în brațe; dacă plînge — e legănat; dacă plînge — i se dă tetina; dacă plînge — i se dă să sugă.

Cu alte cuvinte, cum deschide gura, cum e mituit ca să tacă.

Dacă plînge — tata se pune pe lătrat, ca să-l distreze; dacă plînge — bunicul se tîrește în patru labe, ca să-l distreze; dacă plînge — toți dansează cadrilul în jurul lui, ca să-l distreze. Ce vesel e!

Pe toți îi doare capul, sînt istoviți de nesomn din cauza urletelor, se tem de ele mai mult decît de orice pe lume și ca să nu le mai audă sînt în stare să facă totul. Așa devine copilul tiranul familiei. Încă nu știe să gîndească, încă nu știe să vorbească, dar toți se supun voinței lui. Forța lui stă în plîns. Să urlu, deci: a-a-a, e-e-e!

Într-o zi copilul face o descoperire: dacă urlă din răsuputeri și dacă se mai trîntește și pe podea și se zbate, poate obține tot ce vrea. Mîicul erou știe perfect cu cine și cînd să facă aceste scene de isterie: cu cei care se tem de ele și atunci cînd are un avantaj de pe urma lor.

Dozați-vă, deci, cu atenție îngăduința. „Vreau!“ devine de multe ori babilul isteriei.

Copilul nu doarme noaptea. Ar fi dormit minunat dacă nu i-ați fi cultivat insomnia.

Să ne lămurim. Cum începe să plîngă, îl legănați. Indiferent dacă a dormit destul sau mai trebuie realmente să doarmă.

Organismul își stabilește singur regimul optim de somn, de refacere. Dar dv. interveniți în acest automatism, dezvoltînd la copil un reflex condiționat: să adoarmă numai atunci cînd este legănat. Copilul se obișnuiește cu acest narcotic și nu mai adoarme altfel.

În felul acesta îl obligați să doarmă ziua, iar noaptea nu mai are somn. Ce-i rămîne de făcut decît să țipe, nelăsîndu-vă să închideți un ochi.

Cu cît doarme mai prost noaptea, cu atît mai virtos îl obligați să doarmă ziua — trebuie doar să-și facă orele de somn. Și cu cît doarme mai mult ziua, cu atît mai puțin, firește, va dormi noaptea.

Copilul nu mîncîcă. Ar fi mîncat cu plăcere dacă nu i-ați fi distrus apetitul.

Întîi i-ați dat să sugă cum se pune pe plîns, chiar dacă abia mîncase.

Pe urmă, cînd a mai crescut și mîncă cu toții la masă, nu-l hrăniți, ci îl îndopați ca pe o gîscă cu care sperați să cîștiți medalia de aur la o expoziție avicolă. Și măcar dacă ar fi ceva gustos, dar îl îndopați cu un piure de morcovi insipid, iar dacă a-jugeți la carne, o faceți fărîme, că nici nu mai seamănă a carne!

Mîncarea trebuie să aibă calorii, dar și mai important e să fie gustoasă. Întrucît kaloriile trebuie nu numai înghițite, ci și asimilate. Dacă este poftă de mîncare înseamnă că este suc gastric și că, deci, kaloriile vor fi asimilate.

Pe părinții care își îndoapă copiii i-aș condamna la următoarea pedeapsă: să mînce numai atunci cînd li se impune, numai ce li se impune și întotdeauna mai mult decît vor. Sînt convins că după un an s-ar uita cu deznăstare la mîncare.

Copilul este bolnăvicios: răcește mereu. N-ar răci dacă nu i-ați da o mîna de ajutor.

Îl înfoliți peste măsură, lipsindu-l în fapt trupul de aer proaspăt. Vă temeți să lăsați geamul deschis în cameră, barînd astfel drumul aerului curat spre plămîinii lui.

Pînă și o mașină nouă trebuie re-glată după instalare. Cu atît mai mult organismul noului născut trebuie să se adapteze la clima în care va trăi.

Dacă copilul e mereu înfolit, mereu ținut într-o cameră caldă, organismul lui se va obișnui numai cu căldura. Cum e scos afară, fiind neobișnuit cu aerul proaspăt și dacă mai e și transpirat, răcește.

A înfoliți e mai ușor decît a căli. Pentru a începe călirea e nevoie de curaj, pentru a o continua de muncă sistematică. Nu toți părinții sînt capabili de asta.

Copilul e nedezvoltat. La început l-ați înfășat așa de strîns de parcă ați fi legat un prizonier primejdios. Mai tîrziu l-ați închis în colivia patului. După aceea ați țipat la el într-una: — Nu fugi! Nu sări! Ai să cazi! Ai să te lovești!

Normal că picioruțele i-au rămas mai slabe decît la alți copii, că uneori, din cauza asta începe să umble mai tîrziu. Și inima și plămîinii sînt mai slăbuți, neantrenați. Cum să nu fie copilul nedezvoltat și bolnăvicios?

— Nu fugi! Nu sări!
E mai ușor să țipi la copil decît să faci cu el cultură fizică!

E. Arzunian

FIȘĂ PORTRETISTICĂ

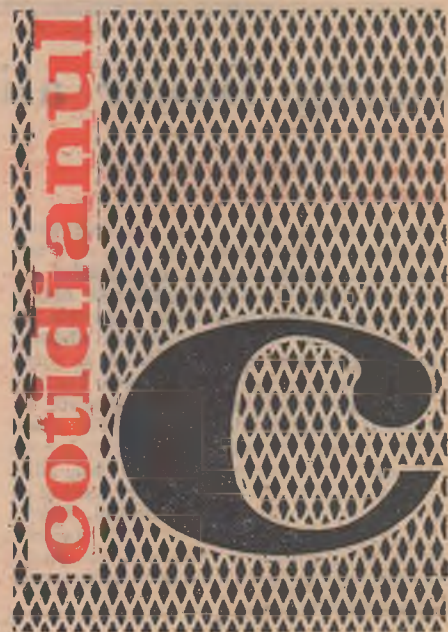
Un antrenor de campioane

Nadejda Cijova este a doua sportivă din lume, după Tamara Press, care a aruncat greutatea dincolo de limita mult rivnită a celor 18 metri. Performanța — 18 metri și 34 de centimetri — a stabilit-o nu de mult la Berlin.

Nadejda Cijova este eleva antrenorului Viktor Alexeev. Ca și Tamara Press și sora ei Irina, ca și celebrele aruncătoare din trecutul apropiat Tamara Tișkevici și Galina Zibina, ca și Anatoli Mihailov.

Antrenorul de campioane a fost la rîndu-i unul dintre cei mai puternici sulțiși din Uniunea Sovietică. Dar în plină glorie sportivă și-a lăsat de o parte propriile-i recorduri și a început să alerge prin școlile leningrădene în căutare de fete și băieți înzestrați. Așa s-au pus bazele unei școli de atletism cunoscute azi în întrîga lume, unde alături de inițiatorul, sufletul și creierul ei, mai lucrează încă doisprezece antrenori.

Drumul lui Alexeev n-a fost presărat cu trandafiri. Experimentul lui îndrăzneț, fără precedent — tinărul antrenor și-a propus să demonstreze că anumite maladii nu sînt o piedică în practicarea sportului — a constituit deseori ținta unor atacuri din partea celor care nu-l înțelegeau. Întîi a părut straniu că la zece copii sănătoși, talentați pentru sport, reveneau treizeci de invalizi, cu inima sau sistemul nervos dereglate. În apărarea lui a sărit fiziologul Krestovnikov și alți savanți cu autoritate. După ce practica a întărit justetea metodei lui Alexeev, i s-a reproșat că are în școala lui prea mulți elevi, dar mari campioni nu. N-au întîrziat să apară nici aceștia, cum era și normal. Fiindcă Alexeev a urmărit să construiască întîi o bază solidă, pe care să clădească apoi marile performanțe. Și așa s-a întîmplat. Cu celebrii lui elevi și eleve, antrenorul emerit a obținut treizeci de rezultate de valoare

mondială, stabilind astfel un record original.

Nadejda Cijova a ieșit în arena internațională anul trecut, cînd a participat la campionatul european de la Budapesta. Vestea că Tamara Press nu va lua parte a stîrnit atunci o mare deziluzie. Soarta unei medalii de aur părea primejduită. Dar a salvat-o tot Alexeev, cu noua lui elevă, Nadejda Cijova, care a expedit greutatea la 17 m 22 cm.

După ce s-a întors de la Budapesta, Alexeev i-a spus: „Pregătește-te, Nadia, vom ataca hotarul de 18 metri“. Iar după numai un an, hotarul a fost depășit. Prima care și-a felicitat fostul profesor și pe continuatoarea ei, a fost Tamara Press. Fiindcă, trebuie spus, școala lui Alexeev este nu numai o „fabrică de campioane“, ci și o mare și unită familie.

SFATURI UTILE

Cînd purtăm rochii fără mînci...

Vara se apropie de sfîrșit, dar rochiile fără mînci mai sînt încă la mare cinste. Ce ne facem totuși dacă nu avem coate frumoase, cu pielea fină și catifelată? Cum le îngrijim?

Dimineața și seara, după ce ne spălăm, le ungem cu o cremă hrănitoare. Crema pe care o folosim seara trebuie

Aportul brațelor la farmecul general nu e de loc neglijabil!

să fie neapărat grasă. Putem să ne preparăm și singure un amestec de ulei și camfor (20 grame de camfor, 100 g ulei) care e foarte eficient.

Unele femei au neplăcerea să li se acopere, vara, brațele cu niște pete brune inestetice. Le recomandăm să le frece la două-trei zile cu zeamă de lămîie care are proprietatea de a albi. Procedeu este următorul: după ce vă spălați, ungeți brațele cu o cremă hrănitoare, apoi timp de 15—20 de minute frecați-le cu zeamă de lămîie, insistînd asupra petelor. La sfîrșit dați din nou un strat subțire de cremă.

Să nu uităm nici rețeta buniceilor noastre: să aplicăm pe brațe, în mai multe reprize, lapte bătut sau iaurt; după 15—20 de minute le spălăm și le masăm cu o cremă nutritivă.

Dacă aceste procedee nu sînt eficiente, petele trebuie frecate seara cu o cremă specială decolorantă. Dimineața, înainte de a ieși, brațele trebuie unse cu o cremă care protejează pielea de acțiunea soarelui.

Zinaida Rubinstein